

ΙΛΙΞΟΣ

Το αίσθημα
παντού και πάντοτε
είναι το πρώτο κίνητρο
στις πράξεις των ανθρώπων

Διονύσιος
Αλικαρνασσεύς

**Κυκλοφόρησαν
οι νέες εκδόσεις των έργων
της ιδρύτριας της Θ.Ε.**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ

**Η Φωνή της Σιγής
Το Κλειδί της Θεοσοφίας
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό**

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία
και στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,

Τ.Τ. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Το Κλειδί της Θεοσοφίας 18€

Η Φωνή της Σιγής 10€

Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό 10€

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός:4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalsociety.gr

email(περιοδικού): ilisos@theosophicalsociety.gr

email(Εταιρείας): info@theosophicalsociety.gr

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι

Εκδότης - Διευθυντής: Θεόδωρος Κατσιφής

Επιμέλεια ύλης: Ιφιγένεια Κασταμονίτη

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ – ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010 Τεύχος 282

*Το περιοδικό ΙΛΙΣΟΣ εύχεται
στους αναγνώστες του
ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ*

*Εμπρός στις δυσκολίες της ζωής μας ας αντιτάξουμε το
ψυχικό σθένος που όλοι έχουμε κορυμμένο μέσα μας.
Με το φως της εσωτερικής γνώσης ας αντιμετωπίσουμε
την καθημερινότητα και το σκοτάδι που συχνά μας
απειλεί χλευάζοντας τις ανησυχίες μας.*

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιδρύθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1875 στη Ν. Υόρκη από την Ε.Π. Μπλαβάτσκι και τον συντ/χη Χ.Σ. Όλκοττ. Η σημερινή έδρα της βρίσκεται στο Adyar, Madras – India. Σκοποί της είναι:

1. Ο σχηματισμός πυρήνα Παγκόσμιας Αδελφότητας της Ανθρωπότητας, χωρίς διάκριση φυλής, πίστης, γένους, τάξης ή χρώματος.
2. Η ενθάρρυνση της συγκριτικής μελέτης των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης.
3. Η έρευνα των ανεξηγήτων νόμων της φύσης και των δυνάμεων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στον άνθρωπο.

Θεοσοφία είναι το σώμα της αλήθειας που αποτελεί τη βάση όλων των θρησκειών, και του οποίου δεν μπορεί κανείς να διεκδικήσει την αποκλειστικότητα. Προσφέρει μια φιλοσοφία που κάνει τη ζωή κατανοητή και εκθέτει τη δικαιοσύνη και την αγάπη που καθοδηγούν την εξέλιξή της. Τοποθετεί τον θάνατο στη σωστή του θέση, σαν επαναληπτικό επεισόδιο σε μια ατελείωτη ζωή που ανοίγει την είσοδο σε μια πληρέστερη και λαμπρότερη ύπαρξη. Αποκαθιστά την επιστήμη του Πνεύματος στον κόσμο, διδάσκοντας ότι το Πνεύμα είναι ο αληθινός εαυτός του ανθρώπου, ενώ ο νους και το σώμα είναι οι υπηρέτες του. Φωτίζει τις Γραφές και τα δόγματα των θρησκειών και αποκαλύπτει τις κρυμμένες έννοιές τους.

Το Ελληνικό τμήμα της Θ.Ε. ιδρύθηκε αρχικά στην Κέρκυρα, το 1877, από τους κκ Όθωνα Αλεξάνδρου, Αλέξανδρο Ρομπότη, Δημήτριο Σοφοκλή, Κόντη Γκονέμη και Πασκουάλε Μενελάου. Υπό τη σημερινή μορφή της ως «Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι», είναι σωματείο μη κερδοσκοπικό, νομίμως αναγνωρισμένο με την υπ' αρ. 8187/1946 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών. Εφόσον η Θ.Ε. έχει εξαπλωθεί ευρύτατα ανά τον πολιτισμένο κόσμο, και εφόσον άτομα όλων των θρησκειών έχουν γίνει μέλη της χωρίς να εγκαταλείψουν τα ιδιαίτερα δόγματά τους, τις διδασκαλίες και την πίστη τους, θεωρείται καλό να τονισθεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει κανένα δόγμα, καμία γνώμη οποιουδήποτε που να δεσμεύει με οποιονδήποτε τρόπο, οποιουδήποτε μέλος της Θ.Ε. Η αποδοχή των τριών αντικειμενικών σκοπών της είναι ο μόνος όρος για να γίνει κανείς μέλος της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	Σελ.
Θεόδωρος Κατσιφής: Η Χάρτα της Ανθρωπιάς.....	4
Ανωνύμου: ΜΕΓΑΛΟΙ ΘΕΟΣΟΦΟΙ - ● Κόμης του Αγίου Γερμανού	7
Καλίλ Γκιπράν: Περί χρόνου	15
Σταύρος Οικονομίδης: “Κεκλεισμένων των Θυρών”– Το νόημα της μυστικότητας στις μυητικές λατρείες	16
Από την άχρονη σοφία: Περί Αρετής (ρητά αρχαίων σοφών)	26
Lucia McBride: Η Κοσμική Μητέρα (μέρος 2ον)	28
Paulo Coelho: Ισορροπία	39
Γεώργιος Σιβρής: Η Θεοσοφία στην πράξη	41
Tai-Hsu: Το Ντάριμα των Μποντισάιτβα.....	45
Κωνσταντίνος Κοντούλης: Υπερβατική ερμηνεία περί Θείου Στα όρια της Επιστήμης	50
Ερμής Τρισμέγιστος: ● Άνθρωπος.....	56
Hackuin: Ύμνος στο Διαλογισμό.....	58

Με χαρά πληροφορούμε τους αναγνώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:

www.theosophicalsociety.gr

Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη σε δύο γλώσσες – Ελληνικά και Αγγλικά.

Αν και βρίσκεται ακόμη υπό κατασκευή, αρχικά τμήματά της είναι ήδη

On Line. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη διεύθυνση

webmaster@theosophicalsociety.gr

Η ΧΑΡΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ

Θεόδωρος Κατσιφής

(Ομιλία στην επέτειο της ιδρύσεως της Θ.Ε.)

(Νοέμβριος 2010)

Παρήλθαν 135 χρόνια από τις 17 Νοεμβρίου 1875, όταν η Ε.Π.Μπλαβάτσκι και ο Σιντ/χης Χ.Σ. Όλκοττ ίδρυσαν την Θεοσοφική Εταιρεία στη Νέα Υόρκη. Μια τεράστια προσφορά στην δεινά χειμαζόμενη ανθρωπότητα, σε μια εποχή όπου τον άνθρωπο υποδούλωναν υλιστικές φιλοσοφίες παράλληλα με δεισιδαιμονίες, προλήψεις και φανατισμούς, που αλλοίωναν και αλλοτρίωναν τους ακριβούς πυρήνες αλήθειας των θρησκευτικών παραδόσεων.

Η Θ.Ε. στόχευε στην απελευθέρωση του ανθρώπου από τα δεσμά τόσο ενός κινικού ορθολογισμού όσο και μιας θεολογικής μισαλλοδοξίας και φανατισμού. Αντέταξε ότι αυτά δεν συμπορεύονται με τον ιερό σκοπό κάθε ανθρώπινης δραστηριότητας, με την ηθική, ψυχική και πνευματική συνιστώσα σε κάθε πράξη μας, που πρέπει να αποτελεί τον γνώμονα για την πραγματική ευημερία και την πνευματική μας ανάπτυξη.

Έθεσε σαν πρώτο και θεμελιώδη σκοπό την δημιουργία πυρήνα παγκοσμίου αδελφότητας. Βέβαια, παρότι πέρασαν 135 χρόνια, το σωτήριο αυτό θεοσοφικό όραμα δεν αξιώθηκε γενικής έμπρακτης αποδοχής. Τα δεινά από την απουσία της αδελφούσης μεταξύ των ανθρώπων εξακολουθούν να ταλανίζουν την ανθρωπότητα. Χωρίς φυσικά να σημαίνει αυτό ότι ο καλός ο σπόρος πήγε χαμένος. Το θεοσοφικό ιδεώδες, με τη συνδρομή βέβαια και πολλών άλλων ηθικοφιλοσοφικών, θρησκευτικών και πνευματικών συστημάτων, αρκετά εκ των οποίων έλκουν την καταγωγή ή επηρεάστηκαν από την θεοσοφική διδασκαλία, πολλούς έθρεψαν νόες και ψυχές ανθρώπων.

Μπορεί ακόμη, και μάλιστα σε οξύτατο βαθμό, τα πάθη και ο εγωισμός να καρποφορούν τους τρισάθλιους καρπούς τους αλλά, ταινόχρονα, ένα κίμα κατανόησης συνεχώς διογκώνεται στον πλανήτη για την ανάγκη δημιουργίας μιας κιβωτού αδελφούσης, που να χωράει όλους τους κατοίκους της γης. Όλο και περισσότερες προσπάθειες προωθούνται για την γεφύρωση του χάσματος,

που χωρίζει τη σημερινή ζοφερή κατάσταση από εκείνη στην οποία η αλληλεγγύη και η ανθρωπιά θα βασιλεύουν.

Μια τέτοια θαυμαστή πρωτοβουλία, απόλυτα ταιριαστή με τους θεοσοφικούς σκοπούς, θέλουμε ιδιαίτερα να εξάρουμε στην σημερινή επέτειο. Είναι από αυτές που ανεγείρουν τα θεμέλια της αδελφούσης, την αλληλεγγύη και την συμπόνια, σαν πρώτιστο του ανθρώπου καθήκον. Ανήκει στις ειδήσεις που ταχύτατα καταπνίγονται μέσα στους τεράστιους σωρούς της ήρας, με τους οποίους μας κατακλύζουν τα πάσης φύσεως ΜΜΕ, υπακούοντας βέβαια στα παντοειδή συμφέροντα μιας υλιστικής και μόνον προσέγγισης των πάντων. Ποιο είναι το σπουδαίο αυτό μήνυμα;

Στο τελευταίο Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών (Μελβούρνη, Δεκέμβριος 2009), που παρακολούθησαν χιλιάδες διανοούμενοι και θρησκευτικοί ηγέτες, εμφατικά τονίστηκε η ανάγκη ενός πνεύματος παγκοσμίου αδελφούσης. Ένας σκοπός που βρίσκεται σε απόλυτη συμφωνία με όλες τις θρησκευτικές παραδόσεις. Ιδιαίτερα σημειώθηκε η σπουδαιότητα της συμπόνιας, του ελέους, της ανθρωπιάς για την σημερινή κατάσταση της ανθρωπότητας. Στο επιστέγασμα των εργασιών, οι συμμετέχοντες θρησκευτικοί ηγέτες συνυπέγραψαν την ΧΑΡΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ (*Charter of Compassion*). Η ΧΑΡΤΑ καλεί την ανθρωπότητα σε μια συμπεριφορά αυξημένης ευαισθησίας, κοινωνικής αλληλεγγύης και ευθύνης για όλους τους ανθρώπους.

Παραθέτουμε, σε ελεύθερη μετάφραση, την ΧΑΡΤΑ που αναδεικνύει σε ύψιστη σημερινή αξία την ΑΝΘΡΩΠΙΑ, την ευγένεια συμπεριφοράς που πηγάζει από αισθήματα αλληλεγγύης και συμπόνιας προς τον συνάνθρωπο.

(Περιοδικό *The Quest*, Καλοκαίρι 2010)

(Μετάφραση: Θ. Κατσιφής)

Η αρχή της συμπόνιας βρίσκεται στην καρδιά κάθε θρησκείας, κάθε ηθικής και πνευματικής παράδοσης. Μας προσκαλεί να φερόμαστε πάντοτε στους άλλους όπως κι εμείς θέλουμε να μας φέρονται. Μας παρακινεί να εργαζόμαστε ακούραστα για την ανακούφιση των δεινοπαθούντων. Αξιώνει την απομάκρυνση του εαυτού μας από το επίκεντρο του δικού μας κόσμου και την τοποθέτηση κάποιου «άλλου» στη θέση αυτή. Να τιμούμε την απαραίτητη ιερότητα κάθε ανθρώπινου όντος και να αποτίνουμε σε όλους ανεξαιρέτως απόλυτη δικαιοσύνη, ισότητα και σεβασμό. Είναι επίσης απολύτως απαραίτητο να αποφεύγουμε, με επιμονή και έμφαση στην προσπάθειά μας, οποιαδήποτε πρόκληση οδύνης στον συνάνθρωπό μας.

Πράττοντας ή μιλώντας με βιαιότητα από πείσμα, σωβινισμό ή ατομικό συμφέρον, μειώνοντας ή περιορίζοντας την ανάπτυξη κάθε ανθρώπου ή αρνούμενοι βασικά δικαιώματά του, υποδανυλίζοντας το μίσος συκοφαντούντες και κακολογούντες τους άλλους –ακόμη και τους εχθρούς μας–, όλα αυτά αποτελούν άρνηση της κοινής μας ανθρώπινης ιδιότητας. Παραδεχόμαστε ότι αποτύχαμε να ζούμε με ανθρωπιά και ότι κάποιος έχει αυξησει την ανθρώπινη δυστυχία στο όνομα της θρησκείας. Καλούμε λοιπόν όλους τους ανθρώπους σε μια κοινή προσπάθεια για:

1. Επαναφορά της ανθρωπιάς στο κέντρο της ηθικής και της θρησκείας.

2. Επιστροφή στο αρχαίο αξίωμα ότι είναι άνομη οποιαδήποτε ερμηνεία των Γραφών που τροφοδοτεί τη βία, το μίσος και την καταφρόνια.

3. Επιβεβαίωση ότι προσφέρονται στη νεολαία ακριβείς και έγκυρες πληροφορίες σχετικά με τις άλλες παραδόσεις, θρησκείες και κουλτούρες.

4. Ενθάρρυνση της αποδοχής της διαφορετικότητας στην παιδεία και τη θρησκεία.

5. Καλλιέργεια μιας ενσυναίσθησης για τα δεινά όλων των ανθρώπων πλασμάτων, ακόμη και εκείνων που θεωρούμε ως εχθρούς μας.

Είναι επείγουσα η ανάγκη να κάνουμε την ανθρωπιά δύναμη καθαρή, φωτεινή και ισχυρή στον πολωμένο κόσμο μας. Αταλάντευτα εδραιωμένη στην αποφασιστικότητά μας να υπερβούμε τη φιλαντία μας, η ανθρωπιά μπορεί να γκρεμίσει τους δογματικούς πολιτικούς, ιδεολογικούς και θρησκευτικούς περιορισμούς. Γέννημα της βαθιάς αλληλεξάρτησης μας, είναι ουσιώδες στοιχείο για τις ανθρώπινες σχέσεις και την ευημερία ολόκληρης της ανθρωπότητας. Αποτελεί το μονοπάτι της φώτισης και προϋπόθεση απαραίτητη στη δημιουργία μιας δίκαιης οικονομίας και μιας ειρηνικής παγκόσμιας κοινότητας.

Πιστεύουμε ότι κάθε θεόσοφος θα προσπαθήσει να αναδειξει και να ευαισθητοποιήσει τον περίγυρό του για την *ΧΑΡΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΑΣ*, σαν μια αξία ικανή να περισώσει κάπως τα οράματα του σύγχρονου ανθρώπου για μια βιώσιμη κατάσταση επίγειας ζωής. Ευχόμαστε να καταστήσουμε όλοι μας την *ΧΑΡΤΑ* μόνιμη, ακριβή παρακαταθήκη, αναγνωρίζοντας ότι με την εφαρμογή της η ομορφιά που χαρίζει γύρω μας ξεκινά από τον ίδιο μας τον εαυτό.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΘΕΟΣΟΦΟΙ

Ο Κόμης του Αγίου Γερμανού

Ανωνύμου

(Μετάφραση: Ε.Γ.Π.)

(Περιοδικό *Theosophy*, Νοέμβριος 1938)

ΕΝΑΣ από τους πιο μυστηριώδεις χαρακτήρες της σύγχρονης ιστορίας είναι ο διάσημος Κόμης του Αγίου Γερμανού, τον οποίο περιγράφει ο φίλος του Πρίγκιπας Karl von Hesse σαν έναν από τους μέγιστους φιλοσόφους που έζησαν ποτέ, φίλο της ανθρωπότητας, του οποίου η καρδιά ενδιαφερόταν μόνο για την ευτυχία των άλλων. Στενός φίλος και σύμβουλος Βασιλέων και Πριγκίπων, νέμεση για τους ψεύτες υπουργούς, Ροδύσταυρος, Τέκτονας, αναγνωρισμένος Αγγελιοφόρος των Διδασκάλων της Σοφίας, ο Κόμης εργάστηκε στην Ευρώπη για περισσότερο από έναν αιώνα εκπλώνοντας πιστά το δύσκολο έργο που του είχε ανατεθεί.

Σημαντικό θέμα στις συζητήσεις της αριστοκρατίας του 19ου αιώνα ήταν η καταπληκτική και μοναδική προσωπικότητα του Μύστη, που ήταν γνωστός σαν «Κόμης του Αγίου Γερμανού». Κατά τη διάρκεια των 112 ετών που έζησε στην Ευρώπη, η εμφάνιση του ήταν πάντα η ίδια, δηλαδή ενός ατόμου περίπου σαράντα πέντε ετών. Ήταν μέτριου ύψους, με λεπτή και ευχάριστη εμφάνιση, γοητευτικό χαμόγελο και ιδιαίτερα όμορφα μάτια. «Δεν έχω δει ποτέ τόσο όμορφα μάτια!» αναστέναζε η Κοντέσα d'Adhimar.

Ήταν εξαιρετικά γλωσσομαθής. Μιλούσε χωρίς το παραμικρό ίχνος ξενικής προφοράς τα Γαλλικά, Γερμανικά, Αγγλικά, Ιταλικά, Ισπανικά, Πορτογαλικά, Ρωσικά και Σουηδικά. Γνώριζε τη Σανσκριτική, Κινεζική και Αραβική γλώσσα, κάτι που έδειχνε ότι ήταν καλά εξοικειωμένος με την Ανατολή. Επίσης είχε φοβερό ταλέντο στη μουσική και σαν βιολιστής λέγεται ότι είχε συναγωνιστεί τον Παγκανίνι, ενώ οι αποδόσεις του στο αρπύχορδο προκαλούσαν τα ενθουσιώδη χειροκροτήματα του Μεγάλου Φρειδερίκου.

Η δυνατότητά του να αυτοσχεδιάζει είχε εντυπωσιάσει πολύ τον Rameau, ο οποίος τον συνάντησε στη Βενετία στο 1710. Ο Κόμης ήταν επίσης συνθέτης. Έδωσε μια από τις μουσικές συνθέσεις του στον Τσαϊκόφσκι, μια άλλη στον Πρίγκιπα Ferdinand von Lobkowitz, ενώ δύο άλλες, μια το 1745 και η άλλη το 1760, βρίσκονται σήμερα στην κατοχή του Βρετανικού Μουσείου στο Λονδίνο. Ήταν επίσης ζωγράφος σπάνιας ικανότητας, φημισμένος για τη δυνατότητά του να αναπαράγει στον καμβά την αληθινή λάμψη των πολύτιμων λίθων. Αν και αρνήθηκε να αποκαλύψει το μυστικό του, υποθέτουν γενικά ότι παρήγαγε το αποτέλεσμα αυτό με τη μίξη κονιορτοποιημένου μάρμαρου με χρωστικές ουσίες. Εκτιμήθηκε ιδιαίτερα σαν κριτικός τέχνης και συχνά ζητούσαν τη συμβουλή του για την αυθεντικότητα έργων ζωγραφικής.

Η καταπληκτική μνήμη του ήταν πηγή έκπληξης για τους φίλους του. Μπορούσε να κοιτάζει ένα έγγραφο και μετά από αρκετές μέρες να το επαναλαμβάνει χωρίς να ξεχάσει καμία λέξη. Είχε την ικανότητα να χρησιμοποιεί ταυτόχρονα και τα δυο του χέρια σε διαφορετικά πράγματα, και μπορούσε να γράψει ένα ποίημα με το ένα χέρι ενώ ολοκλήρωνε ένα διπλωματικό έγγραφο με το άλλο. Επίσης ήταν γνωστός για την ικανότητά του να δίνει απαντήσεις σε ερωτήσεις πριν αυτές να διατυπωθούν.

Πολλοί από τους φίλους του είχαν έμπρακτη απόδειξη της αλχημικής γνώσης του. Ο Καζανόβα ανέφερε ότι μια μέρα που επισκέφτηκε τον Κόμη στο εργαστήριό του, εκείνος του ζήτησε ένα ασημένιο νόμισμα. Μετά από μερικά λεπτά, τού επέστρεψε το ίδιο νόμισμα από καθαρό χρυσάφι. Ο Κόμης κατείχε επίσης το μυστικό της τήξης διάφορων μικρών διαμαντιών σε μια μεγάλη πέτρα και, όπως είπε ο ίδιος, αυτή ήταν μια τέχνη που έμαθε στην Ινδία. Κατά την διάρκεια της επίσκεψής του στον γάλλο πρεσβευτή στη Χάγη, έσπασε ένα θαιμιάσιο διαμάντι από την συλλογή του, το οποίο ήταν αντίγραφο εκείνου που είχε πουληθεί πρόσφατα για 5500 χρυσά λουδοβίκια.

Σε μια άλλη περίπτωση αφαίρεσε μια ρωγμή από ένα διαμάντι που ανήκε στον Λουδοβίκο XV και αύξησε την αξία της πέτρας κατά 4000 λίβρες. Στις επίσημες εκδηλώσεις πάντα εμφανιζόταν με ένα δαχτυλίδι διαμαντένιο σε κάθε δάχτυλο και με πολύτιμους λίθους στις αγκράφες των παπουτσιών του, τα οποία υπολόγιζαν ότι άξιζαν τουλάχιστον 200.000 φράγκα.

Η γοητευτική προσωπικότητά του τον έκανε ευπρόσδεκτο φιλοξενούμενο της αριστοκρατίας κάθε χώρας. Αλλά ενώ καθόταν συχνά στο τραπέζι με τους φίλους του, είχε πάντα έτοιμα δικά του

τρόφιμα. Δεν έτρωγε κανένα είδος κρέατος και δεν έπινε κανένα είδος κρασιού. Το αγαπημένο του ποτό ήταν ένα τσάι από ορισμένα βότανα, το οποίο πρόσφερε συχνά και στους φίλους του. Η εξαιρετική δημοτικότητά του οφειλόταν επίσης στην ικανότητά του σαν αφηγητής, τη γνωστή οικειότητά του με τις προσωπικότητες της εποχής του (άνδρες και γυναίκες), την εξοικείωσή του με απόκρυφα θέματα, αλλά κυρίως το μυστήριο της γέννησης και της υπηκοότητάς του, τα οποία αρνούταν να αποκαλύψει. Μιλούσε με έντονα συναισθήματα για γεγονότα που είχαν συμβεί εκατοντάδες χρόνια πριν, κάτι που έδινε την εντύπωση ότι ο ίδιος ήταν παρών εκεί όταν συνέβαιναν.

Ένα βράδυ, ενώ μιλούσε για ένα γεγονός που είχε συμβεί πολλούς αιώνες πριν, γύρισε στον οικονόμο του και τον ρώτησε εάν είχε παραλείψει κάποια σημαντική λεπτομέρεια. Εκείνος απάντησε: «Ξεχνάτε Κύριε Κόμη ότι είμαι μαζί σας μόνο πεντακόσια χρόνια και δεν θα μπορούσα να είμαι παρών σε εκείνο το περιστατικό. Πρέπει να είχε συμβεί πριν σας γνωρίσω».

Εφόσον, όπως λέγεται, ο Κόμης του Αγίου Γερμανού είχε ζήσει στη Χαλδαία και κατείχε τα μυστικά των Αιγυπτίων Ιερέων, όταν μιλούσε για γεγονότα που είχαν συμβεί πολλά χρόνια πριν, έλεγε την αλήθεια χωρίς να ισχυρίζεται ότι υπάρχει κάτι το θαυμαστό σε αυτό. Υπάρχουν Μυημένοι, και όχι απαραίτητως από τους Υψηλότερους, που έχουν τη δυνατότητα να θυμούνται τις προηγούμενες ζωές τους. Και αυτό μπορεί να ήταν ένας ακόμη τρόπος για τον Κόμη να προκαλέσει την προσοχή των φίλων του σχετικά με τη δοξασία της μετενσάρκωσης. Ή, ίσως ήξερε το μυστικό του «ελεξιριού της ζωής».

Αν και κανείς δεν ήξερε τότε γεννήθηκε ο Κόμης, η ζωή του από το 1710 έως το 1822 είναι ιστορικό γεγονός. Ο Rameau και η κοντέσα de Georgy τον συνάντησαν στη Βενετία το 1710. Πενήντα χρόνια αργότερα, η ηλικιωμένη κοντέσα τον συνάντησε πάλι στο σπίτι της κυρίας Pompadour και τον ρώτησε αν ο πατέρας του ζούσε το 1710 στη Βενετία. Ο Κόμης της απάντησε: «Όχι, κυρία μου, εγώ έζησα στη Βενετία στο τέλος του τελευταίου και τις αρχές αυτού του αιώνα. Είχα την τιμή να σας συνοδέψω και είχατε την ευγένεια να θαυμάσετε λίγο τη μουσική σύνθεσή μου Barcarolle.» Η κοντέσα δεν μπορούσε να πιστέψει τα αυτιά της. «Αν αυτό είναι αλήθεια», είπε λαχανιάζοντας, «θα πρέπει να είστε τουλάχιστον εκατό ετών!». Χαμογελώντας εκείνος απάντησε: «Αυτό Κυρία, δεν είναι καθόλου αδύνατον!»

Το 1723, ο Κόμης έδειξε ένα πορτρέτο της μητέρα του, που έφερε πάντα στο βραχιόνά του, στη μητέρα της μελλοντικής Κοντέσας de Genlis. Ήταν η μινιατούρα μιας εξαιρετικά όμορφης γυναίκας, ντυμένης με ρούχα άγνωστα στην κοντέσα. «Από ποια εποχή είναι αυτά τα ρούχα;», ρώτησε γεμάτη απορία, αλλά ο Κόμης χαμογέλασε μόνο και κατόπιν άλλαξε θέμα. Από το 1737 έως το 1742, ο Κόμης του Αγίου Γερμανού έζησε στην αυλή του Σάχη της Περσίας, ασχολούμενος με έρευνες στην αλχημεία. Επιστρέφοντας εγκαταστάθηκε στις Βερσαλλίες και έγινε στενός φίλος του Λουδοβίκου XV και της κυρίας Pompadour. Τον

επόμενο χρόνο συνελήφθη στην επανάσταση των Ιακωβιτών στην Αγγλία. Από εκεί έφυγε για την Βιέννη και επισκέφτηκε τον Φρειδερίκο τον Μέγα στο κάστρο του στην Potsdam, όπου ο Βολταίρος ήταν επίσης φιλοξενούμενος.

Αν και ο Βολταίρος αντιτάχθηκε στον σύντροφο-θεόσοφο του Κόμη, τον Σαιντ-Μαρτέν, ο θαυμασμός του για τον ίδιο ήταν απεριόριστος. Σε μια επιστολή του προς τον Φρειδερίκο, εξέφρασε την άποψη ότι «ο Κόμης του Αγίου Γερμανού είναι άτομο που δεν γεννήθηκε ποτέ, δεν θα πεθάνει ποτέ, και που ξέρει τα πάντα».

Το 1755 ο Κόμης συνόδευσε τον στρατηγό Clive στην Ινδία. Επιστρέφοντας στη Γαλλία, ο Λουδοβίκος XV του παραχώρησε μια σουίτα στα διαμερίσματά του στο βασιλικό Chateau Chambord, στην Touraine. Εδώ διασκεδάζε συχνά το βασιλιά και τα μέλη της αυλής στο αλχημικό εργαστήριό του, που ο βασιλιάς είχε ετοιμάσει ειδικά για αυτόν. Το 1760 ο Λουδοβίκος έστειλε τον Κόμη σε μια λεπτή διπλωματική αποστολή στη Χάγη και το Λονδίνο.

Ανακάλυψε τότε ότι ο Δούκας de Choiseul, που μέχρι τότε ήταν κρυφά έμπιστος του βασιλιά, έπαιζε διπλό παιχνίδι. Αν και εκμυστηρεύτηκε αυτό το γεγονός στο βασιλιά, εκείνος ήταν πεπεισμένος πως η Συνθήκη Ειρήνης μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας έπρεπε να υπογραφεί, χωρίς να έχει σημασία σε ποιον οφείλεται. Έτσι,

ένα βράδυ (Μάιος 1761), ο Κόμης ζήτησε από τον Δούκα de Choiseul να παραμείνει μαζί του ολόκληρη τη νύχτα. Αυτή η διάσκεψη οδήγησε στη συμμαχία που έγινε γνωστή σαν «Ενωμένη Οικογένεια». Αυτό με τη σειρά του υπήρξε πρόδρομος της Συνθήκης του Παρισιού, η οποία οδήγησε στο τέλος του αποικιακού πολέμου μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας.

Τον επόμενο χρόνο ο Κόμης ήταν καλεσμένος στην Αγ. Πετρούπολη, όπου έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στην επανάσταση, που είχε σαν αποτέλεσμα την άνοδο της Μεγάλης Αικατερίνης στο θρόνο της Ρωσίας. Έφυγε από τη Ρωσία με τη στολή ενός ρώσου στρατηγού, με διαπιστευτήρια που έφεραν την αυτοκρατορική σφραγίδα της Ρωσίας. Σύντομα εμφανίστηκε μετά στην Τυνησία και το Leghorn ενώ βρισκόταν εκεί ο ρωσικός στόλος, φορώντας και πάλι ρωσική στολή και έχοντας το όνομα Graf Saltikoff. Μετά το θάνατο του Λουδοβίκου XV, το 1774, ο Κόμης πέρασε αρκετά έτη ταξιδεύοντας στη Γερμανία και την Αυστρία.

Ανάμεσα στους βασιλιάδες, τους πρίγκιπες, τους πρεσβευτές και τους μελετητές οι οποίοι τον συνάντησαν κατά τη διάρκεια εκείνων των ετών, πόσοι υποψιάστηκαν ότι η ψυχή ενός μεγάλου Μύστη κοίταζε τον κόσμο μέσα από τα μάτια του Κόμη του Αγίου Γερμανού; Πόσοι συνειδητοποίησαν ότι συζητούσαν με έναν απεσταλμένο εκείνης της Μεγάλης Αδελφότητας των Τέλειων Ανθρώπων, που στέκονται πίσω από όλα τα μεγάλα κοσμικά γεγονότα; Κάποιον που κατείθυσε όχι μόνο τα δευτερεύοντα της ευρωπαϊκής ιστορίας αλλά και μερικά από τα σημαντικότερα γεγονότα επίσης; Πόσοι γνώριζαν την πραγματική αποστολή του Κόμη, μέλος της οποίας ήταν η εισαγωγή των θεοσοφικών αρχών στις διάφορες απόκρυφες αδελφότητες της εποχής εκείνης;

Οι Ροδουταιρικές οργανώσεις ενισχύθηκαν σίγουρα από αυτόν. Ενώ ο Christian Rosenkreuz, ο ιδρυτής του Τάγματος, διαβίβασε τις διδασκαλίες του προφορικά, ο Κόμης του Αγίου Γερμανού κατέγραψε τη δοξασία του σε φιγούρες και ένα από τα σημαντικά χειρόγραφα του έγινε ιδιοκτησία του φίλου του Πρίγκιπα Karl von Hesse. Η Ε. Π. Μπλαβάτσκι αναφέρει αυτό το χειρόγραφο στην Μυστική Δοξασία (τόμος II, 202) και αντιγράφει αποσπάσματα από ένα άλλο χειρόγραφο του (τόμος II, 582). Ενώ ο Κόμης ζούσε στη Βιέννη, αφιέρωνε μεγάλο μέρος του χρόνου του στο εργαστήριο των Ροδούταιρων στο Landstrasse, ενώ για κάποιο διάστημα έμεινε στο δωμάτιο που ο Leibniz χρησιμοποιούσε το 1713.

Ο Κόμης επίσης εργάστηκε με τον Fratres Lucis και με τους «Ιππότες και Αδελφούς της Ασίας», οι οποίοι μελέτησαν το Ροδο-

σταυρισμό και την ερμητική επιστήμη και έκαναν τη «φιλοσοφική λίθο» ένα από τα πιο σημαντικά θέματα της έρευνάς τους. Αν και έγινε προσπάθεια να αφαιρεθεί το όνομα του Κόμη του Αγίου Γερμανού από τη σύγχρονη τεκτονική λογοτεχνία, μια προσεκτική έρευνα στα τεκτονικά αρχεία θα αποδείξει ότι κατείχε μια εξέχουσα θέση ανάμεσα στους τέκτονες του 18ου αιώνα. Ενέργησε ως εκπρόσωπος στη Σύνοδο του Wilhelmsbad το 1782 και στη μεγάλη Σύνοδο του Παρισιού το 1785.

Ο Cadet de Gassicourt τον περιέγραψε σαν ένα διακινούμενο μέλος των Ιπποτών του Ναού και ο Deschamps λέει πως ο Καλλιόστρο ήταν μυημένος σε εκείνο το Τάγμα από τον ίδιο τον Κόμη. Λέγεται ότι πέθανε στις 27 Φεβρουαρίου 1784 και ότι στο αρχείο της εκκλησίας του Eckernforde, στο Χολστάιν της Δανίας, υπάρχει το πιστοποιητικό του θανάτου και ενταφιασμού του. Αλλά όπως φαίνεται, η σημαντικότερη εμφάνιση και εργασία του Κόμη έγινε μετά από εκείνη την ημερομηνία.

Αυτό το γεγονός αναφέρεται στις «*Αναμνήσεις της Μαρίας Αντουανέτας*», που έγραψε η κοντέσα d'Adhimar. Το ημερολόγιο άρχισε το 1760 και τελείωσε το 1821, ένα χρόνο πριν από το θάνατο της κοντέσας. Ένα μεγάλο μέρος του αναφέρει τις προσπάθειες του Κόμη να αποτρέψει τις φρικιαστικές καταστάσεις της γαλλικής επανάστασης. Μια Κυριακή πρωί, το 1788, η κοντέσα έκπληκτη δέχτηκε την επίσκεψη του Κόμη, τον οποίο δεν είχε δει για αρκετά χρόνια.

Την προειδοποίησε ότι μια μεγάλη συνωμοσία σχεδιαζόταν, στην οποία θα χρησιμοποιούσαν τον Δούκα de Chartres σε μια προσπάθεια να ανατραπεί η μοναρχία, και της ζήτησε να τον παρουσιάσει στη βασίλισσα. Όταν η κυρία d'Adhimar εξέθεσε τη συννομία στην Μαρία Αντουανέτα, η βασίλισσα ομολόγησε ότι επίσης είχε λάβει μια άλλη ειδοποίηση από αυτόν τον μυστήριο ξένο, που την είχε προστατεύσει και άλλοτε με συχνές προειδοποιήσεις από την ημέρα της άφιξής της στη Γαλλία.

Την επόμενη ημέρα ο Κόμης επισκέφτηκε τα ιδιαίτερα διαμερίσματα της βασίλισσας. «Κυρία μου», της είπε, «επί είκοσι χρόνια είχα στενή σχέση με τον πρώην βασιλιά που με άκουγε με ευγένεια. Είχε χρησιμοποιήσει τις φτωχές ικανότητές μου σε διάφορες περιστάσεις και δεν νομίζω ότι μετάνιωσα που μου έδειξε εμπιστοσύνη». Αφού την προειδοποίησε για τη σοβαρή κατάσταση της Γαλλίας, της ζήτησε να διαβιβάσει το μήνυμά του στον βασιλιά και να του ζητήσει να μην συμβουλευτεί τον Maugeois. Αλλά ο βασιλιάς αγνόησε την προειδοποίηση και πήγε κατευθείαν στον

Maugeras, ο οποίος κάλεσε αμέσως την κυρία d'Adhimag. Στο μέσον της συνομιλίας τους εμφανίστηκε ο Κόμης. Εναντιώθηκε στον Maugeras για την προδοσία του και του είπε: «Η αντίδρασή σου να μην δώ τον μονάρχη, θα σε οδηγήσει να χάσεις τη μοναρχία γιατί έχω πολύ λίγο χρόνο να αφιερώσω στη Γαλλία. Ύστερα από ετούτη τη φορά, δεν θα εμφανιστώ εδώ πάλι, πριν περάσουν τρεις συνεχόμενες γενιές».

Η δεύτερη προειδοποίηση ήρθε στις 14 Ιουλίου 1789, όταν η βασίλισσα αποχαιρετούσε την Δούκισσα de Polignac. Άνοιξε μια επιστολή και διάβασε: «● λέξεις μου έπεσαν στα αυτιά σας μάταια και έχετε φθάσει στην περίοδο για την οποία σας είχα ενημερώσει. Όλοι οι Polignacs και οι φίλοι τους είναι καταδικασμένοι σε θάνατο. ● Comte d'Artois θα χαθεί». Η αποχαιρετιστήρια επιστολή του, που απευθυνόταν στην κυρία d'Adhimag, έφθασε στις 5 ●κτωβρίου 1789. Έγραφε: «Κοντέσα όλα χάθηκαν! Αυτός ο ήλιος είναι ο τελευταίος που θα δει η μοναρχία. Αύριο δεν θα υπάρχει πλέον. Οι συμβουλές μου έχουν περιφρονηθεί. Τώρα είναι πολύ αργά.»

Σε εκείνη την επιστολή ζήτησε από την κοντέσα να τον συναντήσει νωρίς το επόμενο πρωί. Στην συνομιλία του μαζί της, ο Κόμης την ενημέρωσε ότι οι μέρες που μπορούσε ακόμη να βοηθήσει τη Γαλλία είχαν περάσει πλέον. «Δεν μπορώ να κάνω τίποτα τώρα. Τα χέρια μου δένονται από κάποιον ισχυρότερο από εμένα. Η ώρα της ανάπαισης πέρασε και τα διατάγματα της Πρόνοιας πρέπει να εκπληρωθούν».

Πρόβλεψε το θάνατο της βασίλισσας, την πλήρη καταστροφή των Βουρβόνων, την άνοδο του Ναπολέοντα. Η κοντέσα τον ρώτησε: «Και εσύ τι θα κάνεις;» «Πρέπει να πάω στη Σουηδία», απάντησε ο Κόμης. «Ένα μεγάλο έγκλημα ετοιμάζεται εκεί και θα προσπαθήσω να το αποτρέψω. Η μεγαλειότητά του ο Γουσταίος ΙΙΙ με ενδιαφέρει. Αξίζει περισσότερο από την φήμη του». Η κοντέσα ρώτησε αν θα τον έβλεπε πάλι. «Άλλες πέντε φορές», της απάντησε. «Μην επιθυμείς για την έκη».

Κρατώντας την υπόσχεσή του, ο Κόμης εμφανίστηκε στην κοντέσα d' Adhimag σε πέντε διαφορετικές περιπτώσεις: Στον αποκεφαλισμό της βασίλισσας, στις 18 Brumaire (δεύτερος μήνας της επανάστασης, ●κτώβριος - Νοέμβριος σύμφωνα με το ημερολόγιο που υιοθετήθηκε από την πρώτη δημοκρατική κυβέρνηση της Γαλλίας το 1793 και καταργήθηκε το 1905). Την επόμενη μέρα του θανάτου του Δούκα d' Enghien το 1804, τον Ιανουάριο του 1813, και την παραμονή της δολοφονίας του Δούκα de Berri το 1820. Πιθα-

νόν η έκτη φορά να ήταν την ημέρα του θανάτου της το 1822. Τι απέγινε ο Κόμης μετά το 1822; Μήπως, όπως ρωτά ο Andrew Lang, πέθανε στο παλάτι του Πρίγκιπα Karl von Hesse, το 1780-85; Είχε δραστηρεύσει από τη γαλλική φυλακή όπου ο Grosley νόμιζε πως τον είχε δει κατά τη διάρκεια της γαλλικής επανάστασης; Ήταν γνωστός του Λόρδου Lytton το 1860; Ποιος ξέρει; Ένας από τους Διδασκάλους μιλούσε για τον «αγαθό Γερμανό Πρίγκιπα», από την κατοικία του οποίου και παρουσία του οποίου ο Κόμης επέστρεψε στο «Σπίτι»

Την τελευταία δεκαετία του 18ου αιώνα, ο Κόμης του Αγίου Γερμανού εμπιστεύτηκε τα μελλοντικά σχέδιά του σε έναν αυστριακό φίλο του, τον Franz Graeffe, λέγοντας: «Αύριο το βράδυ φεύγω. Είμαι απαραίτητος στην Κωνσταντινούπολη και στην Αγγλία, για να προετοιμάσω εκεί δύο νέες εφευρέσεις που θα έχετε στον επόμενο αιώνα -- τραίνα και ατιόπλοια. Προς το τέλος αυτού του αιώνα θα εξαφανιστώ από την Ευρώπη και θα φύγω για την περιοχή των Ιμαλαίων. Θα ξεκουραστώ. Πρέπει να ξεκουραστώ. Ακριβώς σε 85 έτη οι άνθρωποι θα με ξαναδούν. Αντίο». (*Kleine Wiener Memorien.*)

Είπε αυτά τα λόγια το 1790. Ογδόντα πέντε έτη από εκείνη την ημερομηνία μάς φέρνουν στο 1875. Ποιο ρόλο έπαιξε ο Κόμης του Αγίου Γερμανού στο θεοσοφικό κίνημα του 19ου αιώνα; Ποιο ρόλο έπαιξε στον 20ο αιώνα; Η Ε.Π.Μπλαβάτσκι έδωσε μια αινιγματική υπόδειξη για το χρόνο που θα εμφανιζόταν πάλι, λέγοντας ότι: «Ο Κόμης του Αγίου Γερμανού ήταν βεβαίως ο μεγαλύτερος Μύστης της Ανατολής, τον οποίο η Ευρώπη γνώρισε κατά τη διάρκεια των τελευταίων αιώνων. Αλλά η Ευρώπη δεν τον έμαθε καλά. Μερικοί μπορεί να τον αναγνωρίσουν στον επόμενο 'Τρόμο', που θα επηρεάσει ολόκληρη την Ευρώπη όταν θα έρθει και όχι μόνο ένα κράτος»

Ήταν το γεγονός για το οποίο μιλούσε η Ε. Π. Μπλαβάτσκι, ο τελευταίος μεγάλος Πόλεμος, ή μήπως ο μεγάλος «Τρόμος» βρίσκεται ακόμη μπροστά μας;

ΠΕΡΙ ΧΡΟΝΟΥ

Καλίλ Γκιμπράν

(Από το βιβλίο «Ο Ηροφήτης»)

Τι συμβαίνει με τον χρόνο δάσκαλε; ρώτησε ένας αστρονόμος.

Θέλατε να μετρήσετε τον χρόνο που είναι άπειρος και ακαταμέτρητος, απάντησε.

Θέλατε να προσαρμόσετε τη συμπεριφορά σας και μάλιστα, να κατευθύνετε την πορεία του πνεύματός σας σύμφωνα με τις ώρες και τις εποχές.

Από τον χρόνο θέλετε να φτιάξετε ένα ποτάμι, επάνω στην όχθη του οποίου να μπορείτε να καθίσετε και να παρακολουθείτε το κύλισμά του.

Εντούτοις το ασυγχρόνιστο που βρίσκεται μέσα σας, είναι ενήμερο για τον συγχρονισμό της ζωής. Γνωρίζει πως το χθες δεν είναι άλλο παρά η ανάμνηση του σήμερα, και το αύριο δεν είναι άλλο παρά το όνειρο του σήμερα.

Και αυτό που τραγουδά και φιλοσοφεί μέσα σας, εξακολουθεί να είναι δεμένο μέσα στα όρια αυτής της πρώτης στιγμής που σκόρπισε τα άστρα μέσα στο στερέωμα.

Ποιος από εσάς δεν νιώθει πως η δύναμη της αγάπης του είναι απεριόριστη;

Κι ακόμη, ποιος δεν νιώθει αυτή την ίδια αγάπη, μολονότι περιορισμένη, να περικλείνεται μέσα στο κέντρο της ύπαρξής του και να προχωρεί από μια σκέψη αγάπης σε άλλη σκέψη αγάπης, και από έργα αγάπης σε άλλα έργα αγάπης;

Και δεν είναι ο χρόνος όμοιος σαν την αγάπη, αδιαίρετος και ακλόνητος;

Αλλά εάν μέσα στο μυαλό σας πρέπει να μετρηθεί ο χρόνος σε εποχές, αφήστε κάθε εποχή να συμπεριλάβει όλες τις άλλες εποχές. Και αφήστε το σήμερα να αγκαλιάσει το παρελθόν με θύμηση, και το μέλλον με πόθο.

“ΚΕΚΛΕΙΣΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ”

Το νόημα της μυστικότητας στις μνητικές λατρείες

Σταύρος Οικονομίδης
(Καθηγητής αρχαιολογίας)

Εκλαμβάνοντας τα Μυστήρια της Ελευσίνας ως πρότυπο μυστηριακής λατρείας, με κυρίαρχα στοιχεία μνητικών δρώμενων στον αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό κόσμο, στεκόμαστε πρωταρχικά στον διττό χαρακτήρα τους: Στον εμφανή λαϊκό, που αφορά και αγγίζει μέγα μέρος του πληθυσμού της Αθήνας, και στον λεγόμενο Ελευσίνιο Μυστικό Κύκλο, ο οποίος έπεται της παν-λαϊκότητας και της δημοσιότητας. Διαχωρίζοντας εξ αρχής τα Ελευσίνια Μυστήρια σε δύο διαφορετικά και ανεξάρτητα σκέλη, αναγνωρίζουμε άμεσα αυτόν τον διττό χαρακτήρα τους.

Πράγματι, οι εορτές προς τιμήν της Δήμητρας και της Κόρης είναι αναγνωρίσιμες από όλους, κτήμα της ίδιας της Πολιτείας των Αθηνών, η οποία κατέχει και τα κληρονομικά δικαιώματα στην εξάσκηση των παλλαϊκών τελετών. ●χι μόνο τα Μικρά και τα Μεγάλα Μυστήρια αλλά και τα Θεσμοφορία, τα Στένια και τα Σκίρια ήταν εορτές αφιερωμένες στην Δήμητρα, αρχαίες όσο και οι κάτοικοι του Θριάσιου Πεδίου και των περιχώρων του. Εορτές τις οποίες μοιράζονταν όλοι ανεξαιρέτως, σε επίπεδο Δήμου και οργανωμένων φατριών, που είχαν υπό την επιμέλειά τους την τέλεση των ανοικτών σε όλους δρώμενων.

Στα Μεγάλα Μυστήρια, οι πρώτες τέσσερις ημέρες ήταν επίσης αφιερωμένες στη φανερή λατρεία της Δήμητρας, όπου εν μέσω διαδοχικών πομπών, θρησκευτικής κοσμικότητας και εορτασμών προσφερόμενων σε ελεύθερους και σκλάβους, σε γυναίκες και σε άνδρες, τα δρώμενα διεξάγονταν κάτω από την αντίληψη χιλιάδων ανθρώπων. Η φάση αυτή των εορτασμών υπάγονταν στη

λεγόμενη «επίσημη θρησκεία» της Ελλάδας, έτσι όπως είχε διαμορφωθεί μετά τα Μηδικά, η οποία εμπειρείχε κυρίως θρησκευτικές λατρευτικές εκδηλώσεις προς τιμήν του Ολύμπιου Πάνθεου. Μέσα σε αυτή την έκφανση της ελληνικής θρησκευτικότητας λειτούργησε η προσπάθεια της πολιτείας να κατοχυρώσει την παρουσία της στη λαϊκή πίστη, η οποία εντούτοις διέθετε τα δικά της μέτρα έκφανσης, με λιγότερα στερεότυπα και περισσότερα στοιχεία αμεσότητας αλλά και αρχαιότητας στις τελετές των θιάσων, των ομίλων και των μυστικών εταιρειών.

Ωστόσο, μετά τη μετάβαση της πολυπληθούς πομπής από την Αθήνα στον κόλπο της Ελευσίνας και κατόπιν στο ίδιο το ιερό της Δήμητρας, άλλες εορτές λάμβαναν χώρα βαθιά μέσα σε ένα ευρύχωρο πολυκίονο Τελεστήριο, οι οποίες έχαναν αυτόματα τον παλλαϊκό τους χαρακτήρα. Τα τελέσματα, τα οποία λάμβαναν χώρα εκεί, διακρίνονταν για τη μυστικότητά τους, την ιδιωτικότητα και την μυστηριακότητά, αφού αφορούσαν αποκλειστικά έναν περιορισμένο αριθμό ανθρώπων, πολύ μικρότερο φυσικά από το σύνολο των πιστών της Δήμητρας. Διαπιστώνουμε δηλαδή μια διακοπή στα δρώμενα, οριοθέσιο και μεθόριο απαράβατα σε όσους δεν διακρίνονταν για το πνευματικό τους επίπεδο και για τη βαθιά θέλησή τους να ξεπεράσουν τα εσκαμμένα, στην προσέγγισή τους προς το θείο όραμα της Δήμητρας.

Αυτή η διακοπή στη δημοσιοποίηση των δρώμενων ήταν γνωστή με τον όρο «Εποπτεία». Πράγματι, οι παρόντες γίνονταν επόπτες σε κάτι, ή κάτι εμπιστευόταν μπροστά στα μάτια τους, δηλαδή περνούσε και γινόταν γνωστό. Αυτό το κάτι ήταν άδηλο και εντελώς άγνωστο μέχρι εκείνη τη στιγμή. Ωστόσο, αμέσως μετά από τη σειρά πραγμάτων, που πλέον γίνονταν κτήμα των παρόντων σε αυτό το τμήμα των εορτών, οι συντελεστές των δρώμενων καθώς και οι μάρτυρες σε αυτά απέρχονταν πεπεισμένοι ότι δεν έπρεπε να μιλήσουν. Κανείς από το πλήθος που συσσωρεύονταν εκτός των κεκλεισμένων θυρών δεν έπρεπε να μάθει τα όσα διαδραματίστηκαν στο Τελεστήριο. Το ότι η ιερότητα και η απολυτότητα αυτού του νόμου τηρούνταν ευλαβώς, είναι πιο εμφανές σε εμάς σήμερα. Κανείς μας δεν γνωρίζει τα τελέσματα, τις ιερές λέξεις, τα φαινόμενα, την ακολουθία τους, δύο χιλιετίες ύστερα από το τέλος της λατρείας στη Δήμητρα.

Σε επίπεδο ακαδημαϊκής γνώσης πολύ λίγα μπορούν να ειπωθούν. Και αυτά, ακολουθώντας τις συχνά αφελείς και επιφανειακές παρατηρήσεις κάποιων μνημένων, οι οποίοι στο μεταξύ εγκατέλειψαν τη λατρεία της Δήμητρα προκειμένου να ενταχθούν στη

νέα λατρεία του Χριστιανισμού. Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις και κάποιες, εντούτοις, δειλές αναφορές αυτών που μίλησαν για τα μυστικότερα τελέσματα της Ελευσίνας, οι ιεράρχες των Μυστηρίων, βγαίνοντας από το υπόγειο Καταβάσιο του Τελεστηρίου, παρουσιάζαν από τις ψάθινες κύστες κάποια αντικείμενα λατρείας και ταυτόχρονα έδιναν με κάποιο τρόπο τη δυνατότητα στους παρευρισκόμενους να έχουν τη «Θέαση» της Δήμητρας. Ήχοι, λόγια, πράξεις, φάσματα κατέκλυζαν το χώρο, ο οποίος από μόνος του δημιουργούσε το υπέρτατο δέος:

«Αθηναίοι μουίντες Ελευσίνια και επιδεικνύοντες τοις εποπτεύουσι το μέγα και θαυμαστόν και τελειότατον εποπτικόν εκεί μυστήριον, εν σιωπή τεθερισμένον στάχυν».

Ένα κτίριο με επίπεδη οροφή, κτισμένο επάνω σε ένα μυκηναϊκό υπόγειο ιερό χώρο, με σαράντα δύο κίονες και καθίσματα σκαλισμένα στον γυμνό ασβεστόλιθο, ήταν το επίκεντρο ενός δράματος, του οποίου υποψιαζόμαστε παρά γνωρίζουμε τη φύση. Χωρίς να μοιάζει ή να θιμίζει κανέναν άλλο τύπο ναού ή τεμένους της Ελλάδας, το Τελεστήριο αποτελεί πρότυπο και ταυτόχρονα νεωτερισμό, στοιχείο αρχαίο και νέο σινάμα. Το μεγαλύτερο κτίριο της Ελευσίνας δεν διέθετε παράθυρα παρά μιαν οπή στην οροφή και δεν ενείχε κανένα θεατρικό χαρακτήρα, εφόσον το πλήθος των κίωνων δεν επέτρεπε εκ των πραγμάτων μια παρακολούθηση άνευ οπτικών εμποδίων.

Επομένως τείνουμε να πιστεύουμε ότι όσα αποκαλύπτονταν δεν ήταν αποκλειστικά υλικά αντικείμενα, όπως: «μήκωνες, πυρσοί, πισοί, λάθυροι, ώχρες, κύαμοι, μέλι, γάλα και έριον άπλυτον». Καθώς και ότι οι εντυπώσεις δεν ήταν παρά προσωπικές και όχι αντικειμενικές, επομένως μυητικές. Η μύηση εκάστου παρευρισκόμενου στο Τελεστήριο της Ελευσίνας ήταν προσωπική του υπόθεση και αφορούσε το δικό του επίπεδο γνωστικής αντίληψης, ένα βίωμα, μια πράξη που θα τον καθόριζαν στην υπόλοιπη ζωή του. Ωστόσο δεν θα του επέτρεπαν καν να μοιραστεί με άλλους, ίσως ούτε καν με τους ίδιους τους συντρόφους του στη μύηση, τις εντυπώσεις αυτές «μετά φόβου σιωπής».

Η ελευσίνια «Εποπτεία» είναι το σύμβολο της μυητικής πορείας κάθε μύστη. Η γνώση πηγάζει από την προσωπική αντίληψη και όχι από την αντικειμενική πραγματικότητα. Και εδώ στηρίχθηκε, κατά πάσα πιθανότητα, η επιτυχής τήρηση των μυστικών δρώμενων μέσα στους αιώνες και όχι αναγκαστικά στην επιβολή κατασταλτικών νόμων, που προέβλεπαν το θάνατο ως απόλυτη ποινή για τους προδότες της Δήμητρας. Τα «λεγόμενα, δεικνυμένα, δρώ-

μενα» του Μυστικού Κύκλου της Ελευσίνας αποτελούσαν γνώση μέσω του βιώματος και όχι μέσω της εγκεφαλικής καταχώρησης, η οποία απευθύνεται πρωτίστως στον κόσμο της ακαδημαϊκής θεώρησης των πραγμάτων. Ο Ιεροφάντης μεταξύ των κιόνων, σε όποιο σημείο και αν καθόταν, θα παρέμενε αό-

ρατος από κάποιο μέρος της σκοτεινής αίθουσας. Είτε άπλετο φως έκπαγλες διοχετευόταν στην αίθουσα, είτε αιτός περιφερόταν από σημείο σε σημείο, η αποκάλυψη θα παρέμενε εσαεί αόρατος από μερίδα των παρευρισκομένων. Η «Αγέλαστος Πέτρα», κάθισμα και θρόνος πόνου, βιώματικής γνώσης και τελικής θεώρησης, αποτέλεσε εχέγγυο για την απόλυτη σιγή των παρευρισκομένων στην αίθουσα του Τελεστηρίου.

Τα κεκλεισμένων των θυρών Μυστήρια της Δήμητρας δεν ήταν τα μόνα μυστικά δρώμενα στην αρχαιότητα. Πλήθος άλλων, με διαφορετικά ή παρόμοια τελέσματα, ωστόσο πάντοτε ιδιωτικά και απαγορευμένα στα πλήθη του κόσμου, διενεργούνταν και εκτός ελλαδικών συνόρων. Η πρώτη και τελευταία σύστασή τους ήταν η μυστικότητα, χάρη στην οποία καθοριζόταν, στηριζόταν και εξαρτάτο η επιτυχία των δρώμενων. Οι ποινές επικρέμονταν σε όσους την παρέβαιναν αλλά από ό,τι φαίνεται αρκούσε από μόνη της η αιδώς, ο σεβασμός και η σοβαρότητα των μνημένων προς τη θεία λειτουργία των δραμάτων, στα οποία είχαν επιλεγεί να συμμετάσχουν και να κοινωνήσουν.

Το δεύτερο αυτό μέρος των εορτασμών για τη Δήμητρα ξέφευγε από τη ρηχή ανθρωπομορφική λατρεία της επίσημης Ολύμπιας θρησκείας της κλασικής Ελλάδας. Ασφαλώς κατείχε τα σκήπτρα σε όλη τη διαδικασία των εορτασμών και αποτελούσε τον κεντρικότερο πυρήνα τους, εφόσον είχε ως στόχο του όχι μια παθητική λατρεία προσώπων και συμβόλων αλλά κάτι περισσότερο βαθύ. Την ουσιαστική μεταμόρφωση των συμμετεχόντων σε αναζητητές

των άγνωστων νοημάτων της ύπαρξης. Η γνήσια θρησκευτική συγκίνηση έτοι, η οποία ατονούσε στην επίσημη Ολύμπια θρησκεία, στις μυητικές λατρείες ενισχυόταν από τα μυστηριακά δρώμενα με έναν και μόνο στόχο: την εξοικείωση των συμμετεχόντων με το άλγος του θανάτου και τη συμφιλίωση των πιστών με τον θάνατο, ρίχνοντας φως στο υπερπέραν. Το αποτέλεσμα, όπως λέει ο Ισοκράτης στον *Πανηγυρικό* του (*Πανηγυρικός* 28) θα ήταν η κατάκτηση του θανάτου με «ηδίους ελπίδας».

Βλέπετε, λοιπόν, τις εκ διαμέτρου διαφορές της διάστασης του ενός σκέλους των εορτασμών στη Δήμητρα, καθώς και την απόλυτη έλλειψη εσχατολογικής επαγγελίας στο άλλο. Ποια είναι η αξία της μυστικότητας σε μια μύηση; Γιατί αυτές να καθιερώνονται και να καθοσιώνονται διαμέσου αυτής της μυστικότητας; Ποιος ο αληθινός σκοπός και στόχος του απαράβατου των κεκλεισμένων θυρών; Και γιατί ο διαχωρισμός μεταξύ φανερού και κεκρυμμένου σε εορτές γνωστές σε όλους, όπως τα Μεγάλα Μυστήρια;

Η Ελευσίνα, και πριν από αυτήν η Σεσαρεία του Υμηττού, γνωστές και άγνωστες σε εμάς διαδικασίες μύησης στο πέρασμα του χρόνου, είχαν ως στόχο τους την προετοιμασία εκείνων που θα διέθεταν χρόνο και κόπο προκειμένου να ξεπεράσουν τα όρια της γνώσης για την οποία μιλήσαμε λίγο πριν. Η γνώση ήταν το ζητούμενο και επομένως η μετάλλαξη της συνείδησης διαμέσου προβληματισμών της σκέψης, αλλά κυρίως του πνεύματος.

Η μεταστροφή στις πεπερασμένες δυνατότητες της συνειδησιακής γνώσης προβλέπει ως πρώτιστο επίπεδο την αλλαγή επιπέδου αντίληψης των πραγμάτων, υλικών και πνευματικών. Η μετάβαση σε τέτοιου είδους οραματισμούς και θεάσεις του σύμπαντος, αλλά ταυτόχρονα και του μικρόκοσμου, μπορεί να επιτευχθεί μέσα από πολυτεείς βιωματικές αναζητήσεις οι οποίες οικοδομούν την εμπειρία.

Βάσει αυτής της πολύτιμης εμπειρίας είναι που ο υποβαλλόμενος σε μυητικές διαδικασίες θα αναγνωρίσει την χαμένη του ταυτότητα και θα την αναδείξει στην καθημερινότητά του, ακόμη και μέσα από μια άδηλη και ασυνείδητη δραστηριότητα. Πρόκειται δηλαδή για μια πορεία που συντονίζει τις χαλαρά συνδεδεμένες υποστάσεις των ανθρώπων και τις ενώνει και πάλι, για να επαναφέρει μια λησμονημένη υπέρβαση στην ίδια τους τη σύσταση. Η διάκριση των διαφορετικών ουστατικών της ανθρώπινης οντότητας αποτελεί, έτσι, πραγματικό σκοπό των διαδικασιών που θα του εμπνεύσουν και αφυπνίσουν την κοιμισμένη συνείδηση, ανοίγοντάς του τις κεκλεισμένες θύρες του ίδιου του εγώ του.

Μιλώντας για κλεισμένες θύρες αναφερόμαστε πρωταρχικά σε αυτές τις θύρες του εσώτερου εαυτού, οι οποίες είναι επτασφράγιστα κλειστές. Η απελευθέρωση των δεσμών που διαφυλάττουν για κάποιο λόγο τις θύρες μας σφραγισμένες, είναι το έργο των μνητικών δρώμενων που λειτουργούν ως ατελή και γήινα βοηθήματα έμπνευσης της συνείδησης. Ίσως η Ελευσίνα να διατήρησε τόσο καλά σφραγισμένες τις θύρες του Τελεστηρίου της επειδή η προετοιμασία, η φοίτηση και η τελική εξέλιξη να αποτελούν καθαρά προσωπικό έργο, έργο του μεριστού ατόμου, απείθαρχου, ασύστολου και κάθε άλλο παρά έτοιμου για εγρήγορση μέσα στη φυσική σκηνηρία που διέπει την ύπαρξή του στα εγκόσμια πράγματα.

«Ουκ εκεί το Καταβάσιον, το σκοτεινόν και αι σεμναί του ιεροφάντου προς την ιέρειαν συντυχία, μόνου προς μόνην; Ουκ αι λαμπάδες σβέννυνται και ο πολὺς και αναρίθμητος δήμος την σωτηρίαν αυτών είναι νομίζουσι τα εν των σκότει παρά των δύο πρατόμενα;»

Η φοίτηση

Η προετοιμασία για τη φοίτηση στα αρχαία Μυστήρια γνωρίζουμε ότι ήταν σταδιακή, επίπονη και κουραστική. Από άκρη σε άκρη του ελλαδικού χώρου και του ελληνισμού, οι προς μύηση αδελφοί όφειλαν να διέρχονται μέσα από μακρές περιόδους προσωπικής στέρησης από ό,τι ευχαριστούσε και τάιζε τα φυσικά σαρκία τους. Το θηρίο της σωματικής φυλακής όφειλε να περιοριστεί και να εξαγνιστεί δια της πειθαρχίας, σε μια αντίληψη μακράν των υλικών και γήινων επιδιώξεων. Οι καθαρμοί δεν περιορίζονταν απλά σε δραστηκή νηστεία σε ό,τι χαρακτηρίζει τον περιορισμό του μεριστού της ανθρώπινης φύσεως.

Ο χρόνος δοκιμασιών και στερήσεων επεφύλασσε την επερχόμενη είσοδο σε ανώτερα επίπεδα μνητικών δρώμενων. Και όλο τούτο μέσα σε ένα συνεχή κύκλο, *circulum*, σπειρα προσπάθειών με μόνο στόχο την επίτευξη μιας και μόνο επιφοίτησης, μιας έκλαμψης, ενός στιγμιαίου φωτισμού μέσα στο σκότος και την αχλή της πεπερασμένης και καθυστερημένης σαρκικής υπόστασης των μυστών. Μέσα από αυτή τη διαδικασία πρόσληψης μνητικών βιωμάτων και εμπειριών, ο άνθρωπος γίνεται μυστικός.

Η έννοια του μυστικού στην ιστορία της φιλοσοφίας δεν ταυτίζεται με την κοινωνική σημασία του «καλά κρυμμένου μυστικού», ή του μυστικού πράγματος, ή του μυστικού που φυλάσσεται μα-

κρία από τα μάτια της όποιας εξουσίας, ή του μυστικού ανάμεσα σε φίλους, συνέταιρους και συνένοχους. Το μυστικό και ο μυστικός εδώ αφορά κυρίως την ταυτότητά του ως μνημένου μέσα σε έναν κύκλο μυστικής επεξεργασίας και κατεργασίας. Ο όρος «μυστικός» γίνεται φυσικά πολύ λίγο αναγνωρίσιμος στις ημέρες μας από το πλατύ κοινό, το οποίο δεν είναι πεπαιδευμένο να χρησιμοποιεί λησμονημένες έννοιες που με τη σειρά τους έχουν διαστρεβλωθεί από την κοινωνική εξέλιξη των εθνών.

Έτσι, οι μυστικές λατρείες δεν έχουν σχέση με τις κρυφές λατρείες αλλά με τις μυστηριακές. Τα μυστικά τάγματα δεν είναι βεβαίως καλυμμένα με ψεύτικες ετικέτες και τα μυστικά άτομα δεν είναι οι κατάσκοποι, ή οι υπό δίωξη κακούργοι που φέρνουν παραπλανητικά επίθετα ή πλαστές ταυτότητες. Η μνητική δραστηριότητα χρησιμοποιεί τον ειδικά επιλεγμένο και διαμορφωμένο χώρο, ή χώρους, για να εκκινήσει μια μετατόπιση από τον χώρο στο διάστημα, όπου η διαφορά έγκειται στο πεπερασμένο χαρακτήρα του πρώτου και στο άπειρο του δεύτερου.

Η ανάγκη της μετάβασης από τον περιορισμένο χώρο/κατάσταση, που συμβολίζει αναγκαστικά την παρούσα συνθήκη, μέσα στην οποία διαβιεί ο άνθρωπος με τις περιορισμένες του δυνατότητες, προς μια κατεύθυνση άλλη μεγαλύτερη, διευρυμένη αλλά και υπαρκτή όσο αυτός ο κόσμος, μετατρέπουν τον μνητικό χώρο σε σύμβολο που με τη σειρά του τείνει να αποτάξει τη γήινη και φυσική του διάσταση και να προσλάβει μια ιερότητα αποδεκτή μόνο σε τόπους καθορισμένους από τα συμβάντα, τα τελούμενα, τα μυστήρια.

Είναι μια καθαρά πλατωνικής διάστασης προσέγγιση αυτή, παρόμοια με όσα ο μεγάλος Αθηναίος περιγράφει στον Τίμαιο του και ειδικότερα στην προσπάθεια μετάβασης από τον μύθο στον λόγο. Αντί για πρόοδο έχουμε «αναδίπλωση» μέσα στα ίδια τα σκηνώματα της φυσικής μας υπόστασης, σε όσα μας περιβάλλουν και κατέχουν το σήμα κατατεθέν του υλικού μας ορισμού. Σε αυτό το σημείο βέβαια δεν είναι δυνατόν να μην αναφερθούμε στις τελετές καθιερώσεως των κτιρίων, στοών, ναών, τεμενών, ιερών χώρων λατρείας που, από κοινά υλικά κατασκευάσματα, μετατρέπονται με τις κατάλληλες διαδικασίες σε τόπους συνυφασμένους με την απογείωση προς τη θέωση όσων συχνάζουν και ενεργοποιούνται μέσα τους.

Με τις ίδιες διαδικασίες καθιερώσεως, αντικείμενα και σύνεργα λατρείας αρχίζουν να χάνουν την πρότερη φυσική τους υπόσταση, για να μετουσιωθούν σε εργαλεία καθιαγασμένα και εμπλεκό-

μενα σε πληθώρα χρήσεων, εξωραϊσμένων από τη βέβηλη και φθοροποιοό καθημερινότητα. Είναι η απομάκρυνση από αυτή την πολύβουη, μιαρή, ανήσυχη και αποπροσανατολισμένη καθημερινότητα, από την οποία ο μύστης τείνει να απομακρύνεται όσον εργάζεται κανονικώς μνητικά. Ασφαλώς η ενδοσκοπήση που απαιτείται σε κάθε μνητική εργασία, δεν μπορεί ποτέ να συμβιβαστεί με την όποια θύραθεν ενασχόληση.

Αν αυτό συμβαίνει, είναι επειδή η ατέλεια του κόσμου προκαλεί στον αποσυρόμενο μύστη την αναμενόμενη ταραχή. Για κάθε πνευματική δραστηριότητα και όχι αποκλειστικά για την εργασία της ενδοσκοπήσης, απαιτείται συγκέντρωση, ηρεμία, γαλήνη και ατμόσφαιρα μεθέξεως.

Οι κλειστές θύρες, έτσι, γίνονται ολοένα και πιο ερμητικά αδιάρρηκτες για τη φυσική

ροή της ημέρας και της νύκτας, για την τάση όσων δυσφορούν με την έννοια της τελειοποίησης του εγώ και με τη θεϊκή επιχείρηση της απόσυρσης στα ενδότερα δώματα της συνειδήσεως. Και ποιος άλλωστε είπε ποτέ ότι όλοι οι ανθρώπινοι οργανισμοί είναι έτοιμοι να αντιμετωπίσουν θετικά αυτή τη μνητική απόσυρση; Οι ίδιοι οι μυστικοί παλεύουν διαρκώς με τις ίδιες τους τις φυσικές υπάρξεις, προκειμένου να τις χαλιναγωγήσουν και να τις αφοπλίσουν από τις καθημερινές συνήθειές τους.

Φανταστείτε την ανάγνωση ενός κοινού ποιήματος, μιας λυρικής ωδής, ενός μέλους ή ακόμη και ενός απλού τραγωδού εν μέσω βόης εμπορικού δρόμου. Τα πάντα θα έπεφταν στο κενό. Η ρίμα θα έχανε την μεταδοτικότητά της, η αρμονία θα ενσωματωνόταν στη γενική όχληση. Το ίδιο συμβαίνει και με μια διαδικασία, ένα δρώμενο στο οποίο κάθε ίνα πνευματικότητας είναι απαραίτητη για την κατάκτηση μιας αρχικής αίσθησης αρμονίας στα τελέσματα, στις πομπές, στις εναλλαγές κινήσεων, στα ενδεχόμενα χορικά που διεξάγονται με προσοχή και μαθηματική ακρίβεια. Ο κόσμος

μέσα στον οποίο τελείται αυτή η πάλη, δεν διαθέτει τον απαραίτητο χώρο για εύκολη πνευματική ανάταση.

Φαίνεται ότι η ανάγκη για απομόνωση δεν αρκείται στα πεπερασμένα σημεία μέσα στα οποία κινούμαστε. Θα πρέπει να κατασκευάσουμε μια άλλη κατάσταση, που να είμαστε σε θέση να οραματιστούμε προκειμένου να την χρησιμοποιήσουμε ως διάμεσο επικοινωνίας, με επίπεδα των οποίων το πάχος υλικότητας να είναι κατά πολύ λεπτότερο από αυτό που νιώθουμε, οσφραινόμαστε, βλέπουμε, αγγίζουμε καθημερινά. Θιμόμαστε επομένως τους όρους που ο Αριστοτέλης χρησιμοποιεί ως δάνειο από τις θεωρίες περί ατόμων και χώρου: Σώματα και χώρα, σώματα και κενό, σώματα και τόπος.

Υπόστρομα και υποβάθρο των παραπάνω, οι ασκητικές αρχές των «ορφικών βίων», συνταγές για την τόνωση της ψυχής και την καταπολέμηση του υλικού και εχθρικά διακείμενου, προς το πνεύμα, σώματος. Η συμφιλίωση με την ιδέα του φυσικού θανάτου οδηγούσε στην κατάκτηση του αυθεντικού, πνευματικού εαυτού και στην απόρριψη της εν ζωή μελαγχολίας, το μέγιστο των βασάνων στους βίους των βροτών. Ύστατο βραβείο το κέρδος της επίγεια ζωής έναντι του μεταφυσικού φόβου του θανάτου και της ακλόνητης πεποίθησης της νιρβάνα, δηλαδή της εσωτερικής γαλήνης.

Σήμερα, εκείνο που στην αρχαιότητα θεωρείτο τέλειο ποίησης δια της θεοτικής μεθέξεως, η μυστικότητα σε τελετές μνηστικού τύπου, είναι στοιχείο που γεννά υποψίες, ερωτηματικά, προσβλητικές στάσεις. Πράγματι, ο άνθρωπος έχει διαγράψει στα τελευταία δύο χιλιάδες χρόνια, τις δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει η μεταφυσική εργασία ή η εργασία δια της μεταφυσικής. Τα παράπλευρα σήμπαντα ενοχλούν, οι κεκλεισμένες θύρες αποτελούν στόχο προς διάρρηξη.

Και τούτο συμβαίνει επειδή ο πεπερασμένος πνευματικά κόσμος, στον οποίο έχουμε κληθεί να ζήσουμε, περισσότερο από ποτέ στην ιστορία του ανθρώπινου δράματος έχει περιοριστεί και εμφανίζεται ως ένα καθαρά εχθρικό πεδίο δράσης. Όμως θα πρέπει να γίνει και μια αναφορά στην ίδια την αδυναμία της πρόσληψης των ιδεών ή, καλότερα, στην αδυνατότητα μετάδοσής τους τουλάχιστον όσον αφορά στην αντίληψή τους και τη διατύπωσή τους μέσω της έντυπης ή προφορικής οδού.

Ο Wittgenstein (*Tractatus Logico Philologicus*) εξέφρασε αυτό το πρόβλημα παραστατικότερα, λέγοντας ότι η πεμπουσία της μη μεταδοτικότητας της βιωματικής μνηστικής γνώσης εντοπίζεται στην ερώτηση. Έτσι, «η γνώση και όχι η πίστη γνώσης μπορεί να

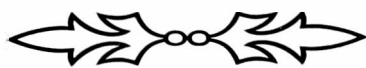
υπάρξει μόνο με την αμφιβολία. Αμφιβολία μπορεί να υπάρξει μόνο όταν υπάρχει απάντηση και απάντηση μπορεί να δοθεί σε κάτι που είναι δυνατόν να ειπωθεί».

Το αληθινό πρόβλημα όσον αφορά στη γνώση και τη μετάδοσή της, είναι η ερώτηση να μπορεί να διατιπώσει με ευκρίνεια και ακρίβεια εκείνο που επιθυμούμε να γνωρίσουμε. Όμως, η διατύπωση της ερώτησης είναι δυνατή όταν η απάντηση ενέχεται μέσα μας και εμπεριέχεται στην ίδια την ερώτηση. Στο τίποτα, τίποτα δεν μπορούμε επομένως να ρωτήσουμε, τίποτα να απαντήσουμε. Εντούτοις αυτή η αδυναμία στη μετάδοση της γνώσης είναι εκείνο που προκαλεί εδώ και αιώνες μέρος της παρεξήγησης. Στο ότι, δηλαδή, λόγω αυτής της αδυναμίας δεν είναι απαραίτητος ή δεδομένος ο φόβος της μετάδοσης, αλλά η αδυνατότητα μας να την διανθίσουμε κάτω από ένα πρίσμα ερωτήσεων και, άρα, απαντήσεων.

Σε αυτή την αδυναμία, αρχικά αντίληψης και στη συνέχεια μετάδοσης, στηρίζονται τα ισχυρότερα και πλέον αποτελεσματικά συστατικά της διατήρησης της μυστικότητας στα αρχαία μυητικά δρώμενα και όχι στην υποχρεωτική επιβολή ποινών στους επίορκους. Πράγματι είναι άξιο θαυμασμού πόσο αφελής μπορεί να γίνει η εκφραστικότητα σε περιπτώσεις όπως αυτή. Άφατο είναι το μυστήριο, άβατο λεκτικό, επικοινωνιακό και μεταδοτικό. Τελείως ανίκανοι ένωσαν οι μύστες της Ελευσίνας στο να περιγράψουν ό,τι είδαν, άκουσαν και αντιμετώπισαν.

Και εδώ, φυσικά, εννοούμε τη γνώση που διατρέχει τα ανώτερα επίπεδα του εαυτού μας, απλησίαστα πεδία αντίληψης και κατά πολύ ανώτερα των πρόχειρα προσβάσιμων εμπειριών αυτού τους είδους της γνώσης, της μυητικής. Εδώ εντοπίζεται η σημειολογική διαφορά μεταξύ χυδαίας μυστικότητας και μυστικότητας του μύστη. Μεταξύ μυστηρίου και μυστικοπάθειας. Κεκλεισμένων των θυρών λοιπόν, εκ των πραγμάτων και εκ των σημείων.

Ωστόσο ας κλείσουμε επαναλαμβάνοντας τα λόγια του Θέωνος: «Πέμπτη η εξ αυτών περιγενομένη κατά το θεοφιλές και θεοί συνδίατον ευδαιμονία. Πέμπτη δ' αν εΐη και τελευταία εκ τούτων περιγενομένη ευδαιμονία ομοίωσις θεώ κατά το δυνατόν». Αλλά και με τη μεγαλύτερη ευχή που συνηθιζόταν να αναγράφεται σε ενεπίγραφα φύλλα χρυσού, με τα οποία κοσμοούνταν οι νεκρικές κλίνες αυτών των μυστών: «Θεός εγένου εξ ανθρώπου, χαίρε οδοιπορών λειμώνας ιερούς κατά τα άλσεα Φερσεφονείας».

Από την άχρονη σοφία ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ

Κανένα απόκτημα δεν είναι τόσο σεβαστό και τόσο σταθερό όσο η αρετή.

Ισοκράτους (*Προς Δημόνικο* 5-6)

Όσοι έχουν αποκτήσει την αρετή, τους μένει σύντροφος μέχρι τα γεράματα, και είναι καλύτερη από τον πλούτο και χρησιμότερη από την ευγενή καταγωγή.

Ισοκράτους (*Προς Δημόνικο*, 7)

Αφαίρεσε την αρετή από κάποιον που ευτυχεί, και τότε σε όλα του θα είναι ασήμαντος. Στα δώρα από ιδιοτέλεια, στους κόπους από μαλθακότητα, στους θεούς από δεισιδαιμονία, στους άριστους από φθόνο, στους άνδρες από φόβο, στις γυναίκες από φιληδονία.

Πλουτάρχου (*Ηθικά*, 337Γ)

Αρετή που αποκτιέσαι με πολύ κόπο από το ανθρώπινο γένος, είσαι ο πιο ωραίος σκοπός της ζωής. Για τη δική σου αγνή μορφή και να πεθάνει κανείς, στην Ελλάδα θεωρείται ο πιο αξιοζήλευτος θάνατος, ακόμη και να υπομείνει πόνους σφοδρούς και ακατάπαντους.

Αριστοτέλους, ύμνος στην αρετή (*Ανθ. Στοβαίου* Α,12)

Η αρετή είναι κάτι που εξαρτάται από τη δική μας θέληση, όπως και η κακία.

Αριστοτέλους (*Ηθ. Νικομάχεια* 1113, β, 6-7)

Αρετή είναι μια υγιής διάθεση της ψυχής και ομορφιά και δύναμη, ενώ κακία είναι η αρρώστια, η ασχήμια και η αδυναμία της.

Πλάτωνος (*Πολιτεία* 44,Δ,Ε)

Μια μόνο μορφή της αρετής υπάρχει, άπειρες όμως της κακίας.
Πλάτωνος (*Πολιτεία* 445Γ)

Όλο το χρυσάφι που βρίσκεται πάνω και κάτω από τη γη, δεν έχει την αξία που έχει η αρετή.

Πλάτωνος (*Νόμοι*, 728Α)

Η αρετή είναι επιστήμη, όχι μόνο θεωρητική αλλά και πρακτική. Και αυτός που θέλει να γίνει ενάρετος, είναι ανάγκη να μάθει καλά όχι μόνο τα μαθήματα που τον κατευθίνουν στην αρετή αλλά να ασκείται και στην πράξη σε αυτά, με εργατικότητα και φιλοτιμία.

Μουσσωνίου (*Ανθολ. Στοβαίου* ΚΘ, 78)

Μπροστά στην αρετή οι αθάνατοι θεοί έβαλαν τον ιδρώτα. Ο δρόμος δε προς αυτήν είναι μακρύς και ανηφορικός, και στην αρχή ανώμαλος. Όταν όμως πλησιάζει προς το τέλος, εκεί πια γίνεται εύκολος από δύσκολος που ήταν πριν.

Ησίοδου (*Έργα και Ημέρες* 289-292)

Αρετή του λογικού μέρους της ψυχής είναι η φρόνηση, γιατί είναι η ικανότητα της ψυχής για κρίση και θεώρηση των εννοιών. Αρετή του θυμοειδούς είναι η ανδρεία, γιατί είναι η ικανότητα να αντιστεκόμαστε και να υπομένουμε τα δεινά. Του επιθυμητικού είναι η σωφροσύνη, γιατί είναι η ικανότητα της εγκράτειας και του μέτρου στις ηδονές του σώματος. Και όλης της ψυχής αρετή είναι η δικαιοσύνη.

Μετώπου (*Ανθολ. Στοβαίου* Α, 64)

Η αρετή πρέπει να πράττει τα απαραίτητα όχι με λύπη αλλά με ευχαρίστηση.

Θεάγη (*Ανθολ. Στοβαίου* Α, 68)

Μόνο της αρετής οι κατακτήσεις είναι σταθερές.

Σοφοκλέους (*Ανθολ. Στοβαίου* Α,1)

Να ξέρεις πως για την απόκτηση της αρετής, πιο πολύ βοηθούν τα κοπιαστικά παρά τα ενχάριστα.

Πυθαγόρα (*Ανθολ. Στοβαίου* Α,26)

(Πηγή: Χαράλαμπος Μπάρακλης, *Γνωμικά και Παροιμίες*)
(εκδ. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας»)

Η ΚΟΣΜΙΚΗ ΜΗΤΕΡΑ (Αποσπάσματα)

Lucia McBride

(Περιοδικό *The Theosophist*, Απρίλιος 1945)

(Μετάφρ.: *Ιφργένεια Κασταμονίτη*)

(Μέρος 2ον)

Η Θεομήτωρ

«Εκείνη, η άλλη όψη του Θεού, αναφέρεται ως Μητέρα, Κόρη και Σύζυγος του Θεού. Κόρη, επειδή προβάλλει από τον Αιώνιο Πατέρα. Σύζυγος, επειδή δια της δράσεως του Αγίου Πνεύματος επί της Παρθένου ύλης, λαμβάνει χώρα η γέννηση του Χριστού στον κόσμο. Μητέρα, επειδή μόνο δια της ύλης είναι δυνατή η εξέλιξη που συμβάλλει στη γέννηση του Χριστικού Πνεύματος στον άνθρωπο».

C.W.Leadbeater

(*The Hidden Side of Christian Festivals*)

Στο έργο του *The Angelic Hosts*, ο Geoffrey Hodson αναγράφει: «Ακριβώς όπως η διαδικασία της δημιουργίας είναι συνεχής, εξίσου αδιάλειπτη είναι η μεγαλειώδης τεκνοποίηση. Η Θεία Μητέρα γεννά στο διηνεκές και μέσω Εκείνης, η ζωή του συστήματος ανανεώνεται επ' άπειρον. Το στοιχείο του ύδατος είναι η αιώνια Μητέρα, η ουράνια γυναίκα, η Παρθένος Μαρία, αεί τεκνοποιούσα αλλά παντοτινά αμόλυντη. Η συμπαντική Ίσις, η θεά βασίλισσα του ηλιακού μας συστήματος, η σύζυγος του ηλιακού Θεού Όντος. Η ζωή της απλώνεται γενναιόδωρα συντηρώντας και θρέφοντας το ηλιακό σύστημα. Εκείνη είναι το αιώνιο μυστήριο. Παράμενει αοχέγονη και αμόλυντη, κι εντούτοις αεί εγκυμονούσα

και τεκνοποιούσα. Το ηλιακό σύστημα είναι το τέκνο που θρέφει στο στήθος της. Διαμέσου των αιώνων, οι άνθρωποι την λάτρευαν ως Θεομήτορα.

«Ολόκληρη η φυλή των στοιχειακών του ύδατος, τα οποία έχουν θηλυκή φύση, από τις νηρηίδες έως τις ισχυρές βασίλισσες των υδάτων, που φρουρούν τα αποθέματα του ηλιακού συστήματος, είναι εκπρόσωποι Της και εκδηλώσεις της δικής Της ζωής. Σε κάθε πεδίο εκπροσωπείται από ένα ισχυρό μέλος αυτής της υδάτινης φυλής, το οποίο λαμβάνει θέση επικεφαλής των αγγέλων του ύδατος στο αντίστοιχο πεδίο. Έκαστο μέλος της υδάτινης φυλής, στο δικό του επίπεδο είναι ένας εκπρόσωπος της Ύψιστης Βασίλισσας, της Αιώνιας Μητέρας, του Άστρου των Ωκεανών. Όλα μαζί σχηματίζουν μια ζώσα άλυσο ενσυνείδητης ζωής, μέσω της οποίας εκδηλώνεται στο ηλιακό μας σύστημα η ισχύς και οι ιδιότητες της Μεγάλης Μητέρας.

«Σε κάθε πεδίο και κάθε αναβαθμίδα πυκνότητας των πεδίων, το ύδωρ συνιστά μια έκφραση του ενός στοιχείου που διαπερνά τα πάντα και είναι ο φορέας της θηλυκής αρχής του Λόγου, η Μητέρα όλων των κόσμων, των ανθρώπων και των αγγέλων. Συνεπώς το ύδωρ είναι ιερό. Όταν το πίνουμε, μεταλαμβάνουμε τη ζωή Της. Όταν πλενόμαστε με αυτό, Εκείνη μας καθαίρει. Όταν διασχίζουμε θάλασσες και ωκεανούς, Εκείνη μας μεταφέρει στο στήθος Της. Δική Της είναι η ρόδινη δόξα της αγής. Αντανάκλαση του αθάνατου κάλλους Της είναι η ομορφιά της δύσης στον ουρανό. Δικό Της είναι το αίμα που ρέει στις φλέβες των ανθρώπων. Δική Της ζωή είναι οι χιμιοί των δένδρων και των φυτών.

«Η πρωινή ομίχλη που καλύπτει τα λιβάδια και το γρασίδι, που δροσίζει το διψασμένο χώμα της γης, είναι δείγμα της απέραντης γενναιοδωρίας Της και της ανιδιοτελούς θυσίας με την οποία συντηρεί και θρέφει τον κόσμο. Μήνυμά Της είναι το ουράνιο τόξο, σε αγγέλους και ανθρώπους, ότι η Μητέρα απλώνεται στους ουρανούς με μητρική φροντίδα και προσοχή, αποκαλύπτοντας τη μεγαλειώδη επτάχρωμη ομορφιά Της που περιβάλλει τον κόσμο όλο. Με ακολουθία αγγέλων έρχεται. Τα υδάτινα πνεύματα Την καλωσορίζουν, η ιεραρχία των αγγέλων του ύδατος Την χαιρετούν Βασίλισσά τους. Ολόκληρη η γη γίνεται γονιμότερη κι όλα αναπαράγουν το είδος τους με χαρά, όταν Εκείνη έρχεται να τα θρέψει».

Ο δε C.W. Leadbeater λέγει (*The Hidden Side of Christian Creeds*): «Η Παρθένος Μαρία είναι η ουσία της μεγάλης Θάλασσας της Ύλης. Γι' αυτό συμβολίζεται ως Αφροδίτη, Βασίλισσα των Θαλασσών και ως Μαρία, Άστρο των Ωκεανών. Στις αγιογραφίες απεικονίζεται με ενδύματα γαλάζια σαν τη θάλασσα και τον ουρανό. Η πρόωμη μορφή της Μαρίας ήταν η Μαία, που απλώς σήμαινε Μητέρα. Επειδή εξελισσόμαστε μόνο δια του περάσματος μας από την ύλη, Εκείνη είναι επίσης η Ίσις η Μυσταγωγός, η Παρθένος Μητέρα από την οποία γεννιέται ο εντός ημών Χριστός. Είναι το αιτιατό μας σώμα (η χριστική αρχή), η αιώνια κατοικία της αθάνατης ψυχής στον άνθρωπο, η Θεομήτωρ μέσω της οποίας εκδηλώνεται εντός ημών το Αθάνατο Πνεύμα. Διότι το σύμβολο της μητρας είναι ίδιο με το κύπελλο του Άγιου Δισκοπότηρου.

«Απεικονίζεται ως Εύα κεντηρόχρομη στην ύλη και τη γέννηση, ως Μαρία Μαγδαληνή σε μη φυσιολογική ένωση με την ύλη. Κατόπιν, καθώς ανιψώνεται καθαρή από την ύλη, απεικονίζεται εκ νέου ως Μαρία Βασίλισσα των Ουρανών, εισερχόμενη στην αιώνια ζωή.

Ας προσέξουμε να μην υποπέσουμε ποτέ στο σφάλμα της παρερμηνείας της αγάπης και της ευλάβειας που αποτίνεται στην Παναγία. Διότι Εκείνη όχι μόνον αποτελεί διάιλο αγάπης και αφοσίωσης εκ μέρους των

ανθρώπων προς τον Χριστό, τον Υιό και Βασιλιά Της, αλλά και ένα μέσον δια του οποίου διαχέεται η δική Του αγάπη ως απάντηση.

«Ας μη λησμονούμε ότι κανείς από τους γνωρίζοντες, οπουδήποτε και οποτεδήποτε, δεν συνέχεε ποτέ την ευλάβεια, που δικαίως αποτίνεται σε όλα τα ένδοξα θεία όντα όπως η Παναγία, με την ύψιστη λατρεία που απευθύνεται μόνο στον Πατέρα (...). Η δική Του αγάπη όρισε την Μητέρα του Ιησού ως ισχυρό Άγγελο, αποδέκτη της προσευχής και της ευλάβειας των ανθρώπων προς Εκείνον. Συνεπώς δεν χάνεται η λατρεία και η αγάπη με την οποία οι άνθρωποι περιβάλλουν την Παναγία».

Επίσης, ο Leonard Bosman στο έργο του *The Cosmic Mother*, λέγει: «Αναμφίβολα είναι λυπηρό το γεγονός ότι ο δυτικός κόσμος έχει σχεδόν απολέσει κάθε γνώση σχετικά με τη μητρική αγάπη της Φύσης. Είναι γνώση που με τόσο θαυμαστό τρόπο εγκλείεται στην ιδέα της Κοσμικής Μητέρας. Στην Ανατολή είναι εξίσου γνωστή σήμερα η ιδέα αυτή, όπως ήταν σε όλες τις αρχαίες θρησκείες του κόσμου. Κανείς δεν μπορεί να κατηγορήσει τον ευλαβή Ινδουιστή ως αιρετικό, επειδή αναγνωρίζει αμφότερες τις όψεις του Θείου λατρεύοντας τη Σάκτι, δηλαδή τη θηλυκή όψη του Δημιουργού όπως και Αυτόν τον ίδιο.

«Στη Δύση το πρόβλημα προέκυψε από το γεγονός ότι, παρότι οι χριστιανοί χαιρετούν τον Χριστό ως Θεό, φοβούνται να αναγνωρίσουν τη θεϊκή υπόσταση του άνθρωπο επειδή αυτό συνεπάγεται αποδοχή του Θείου εν δυνάμει τόσο στη γυναίκα όσο και στον άνδρα. Δεν υπάρχει άλλη ιδέα περισσότερο παράδοξη από την υπόθεση πως, παρότι η Θεία Ζωή πληροί κι αναγνωρίζεται εξολοκλήρου στον Χριστό, δεν θα μπορούσε να ενυπάρξει στην Μητέρα Του απλώς επειδή ήταν γυναίκα».

Σε μια από τις αρχικές επιστολές τους, οι Διδάσκαλοι είχαν επισημάνει πως όταν η γυναίκα καταλάβει τη θέση που επάξια της ανήκει, θα φέρει στον κόσμο Βούδες και Χριστούς. Ότι κάθε γυναίκα πρέπει να είναι ένα Άστρο στην οικία της και τη ζωή της μητρότητας, απλώνοντας ολοένα περισσότερο το φως της προς την τέλεια ημέρα. Εκεί όπου θα τιμώνται οι γυναίκες εκπληρώνοντας το σκοπό τους, εκεί θα βασιλέψει ειρήνη και ευμάρεια. Τότε θα απλωθεί ευτυχία και χαρά ανάμεσα στους νέους. Τότε οι μεγαλύτεροι θα συνεργάζονται συντροφικά υπηρετώντας τη Γη, που είναι η Μητέρα όλων, έκαστος συνεισφέροντας με τον πλούτο της ατομικής του πίστεως. Τότε οι γηραιότεροι θα καταστούν ευλογία με τη σοφία τους και θα αναχωρούν εν ειρήνη με τις δέουσες τιμές. Ο επερχόμενος πολιτισμός θα αναγνωρίζει πλήρως τη θέση της μητρότητας.

Υπάρχει μία μόνο Κοσμική Μητέρα όπως και ένας μόνο Κοσμικός Διδάσκαλος. Η Ιδεατή Γυναίκα, όπως και ο Ιδεατός Άνδρας, εκπροσωπούνται από τον Κοσμικό Διδάσκαλο. Όπως αναγράφεται σε άρθρο του περιοδικού *Herald of the Star*, ο κόσμος χρειάζεται μια νέα αποκάλυψη της σκέψης του Θεού. Οι άνθρωποι έχουν δώσει υπερβολική σημασία στις αποκαλούμενες αρ-

σενικές ιδιότητες, τη δύναμη και το θάρρος. Ωστόσο θα αρχίσουν σταδιακά να δίνουν μεγαλύτερη αξία στις αποκαλούμενες θηλυκές ιδιότητες. Η καλύτερη κατανόηση των εννοιών Πατρότητα-Μητρότητα, θα καταστήσει την ανθρωπότητα ικανή να αποκτήσει μια ευρύτερη αντίληψη του Θείου. Αλλά αυτό θα επέλθει μόνο μέσω μιας εκτενέστερης αποδοχής της γυναικείας πνευματικότητας. Έτσι στην εποχή μας, παράλληλα με την εξέλιξη του πολιτισμού, η Μεγάλη Μητέρα που είναι γνωστή με τόσα πολλά ονόματα, έρχεται να καταλάβει την ιδιαίτερη θέση της ως Μητέρα του Κόσμου. Να αναγνωριστεί επισήμως σε φυσικό επίπεδο, δεδομένου ότι ανέκαθεν δρούσε σε πνευματικό επίπεδο.

Παρότι το πόνημα της Άννας Μπέζαντ, *The Call of the World Mother*, δεν προκάλεσε ιδιαίτερος το ενδιαφέρον του κόσμου, ωστόσο είναι εξαιρετικής σπουδαιότητας. Ο κόσμος υποφέρει επειδή λησμόνησε Εκείνην ως Ζων Πρόσωπο, ως ενσωμάτωση του Πυρός της ύψιστης Μητρότητας, όχι ως διανοητική αφαίρεση αλλά ως Οδηγός Ζωής, Αρχή και Μητέρα όλων. Θεωρώ ότι εμείς, ως θεόσοφοι, έχουμε χρέος απέναντί Της. Όχι μόνο επειδή σχετίζεται με τον Κοσμικό Διδάσκαλο, παρότι αυτός είναι από μόνος του ένας σπουδαίος λόγος (η Κοσμική Μητέρα αναφέρεται σε Εκείνον ως Κύριό Μας, αναγνωρίζοντας την ύψιστη θέση Του), αλλά και επειδή, όπως το τοποθετεί ο Geoffrey Hodson (*The Angelic Hosts*):

«Η Θεοσοφική Εταιρεία εισέρχεται σε μια νέα περίοδο. Οι βασικές διδασκαλίες της παραμένουν πάντοτε αναλλοίωτες και ωστόσο εκφράζονται με διαφορετικό τρόπο. Το Κάλλος εκδηλώνεται ολοένα περισσότερο. Επειδή Εκείνη είναι η ουσία του Κάλλους και το έργο Της με τους αγγέλους είναι Υπέροχο Κάλλος, εμείς, αν την υπηρετούμε αληθινά και είμαστε πραγματικοί θεόσοφοι, οφείλουμε να εκδηλώνουμε αυτό το κάλλος που είναι ζων αποκρυφισμός, το εσώτερο πυρ της Αλήθειας στον κόσμο. Τοιούτοτρόπως, ως μαθητές του Κυρίου και ως δικιά Της τέκνα, ως αφουγκραστούμε το μήνυμά Της αποκαλύπτοντας το μεγαλείο του στον κόσμο. Μόνο τότε θα δυναθούμε να φωτίσουμε τις μυριάδες ναούς της μητρότητας, με τη λάμψη του ισχυρού Πυρός της Θυσίας και της Δυνάμεώς Της».

Σύμφωνα με την περιγραφή του C.W. Leadbeater, η Κοσμική Μητέρα είναι ένα ισχυρό Ον, επικεφαλής ενός συγκεκριμένου το-

μέα της Διακυβέρνησης των κόσμων. Ως ισχυρός Άγγελος έχει στην υπηρεσία Της πληθώρα άλλων αγγέλων, τους οποίους αποστέλλει στον κόσμο εκ μέρους Της. Οι περισσότεροι άνθρωποι είμαστε εξοικειωμένοι με το γεγονός ότι υφίσταται Βασίλειο και Ιεραρχία Αγγέλων, οι οποίοι εξελίσσονται εκ παραλλήλου με το ανθρώπινο και το υπερανθρώπινο βασίλειο. Ότι, στην πραγματικότητα, οι άγγελοι είναι Πνεύματα της Φύσης που επέτιχαν την αυτοσυνείδητη ατομική ύπαρξη και όχι αποθανόντα ανθρώπινα πλάσματα, όπως εσφαλμένα πιστεύουν αρκετοί. Οι ιεραρχίες των αγγέλων περιλαμβάνουν πληθώρα όντων. Από τις τάξεις των μικροσκοπικών συλφιδίων έως τις ύψιστες ομάδες των ισχυρών Δυνάμεων.

Αληθινά, πόσο ένδοξη θα είναι η εποχή κατά την οποία το ανθρώπινο γένος θα συνεργάζεται αρμονικά με αυτά τα Όντα. Επιθυμούν να συνεργαστούν μαζί μας σε όλα τα επίπεδα ζωής αλλά εμείς, αν πραγματικά θέλουμε να τους γνωρίσουμε, οφείλουμε να καλλιεργήσουμε τις αρετές της αγνότητας, της ανιδιοτέλειας, της ευθύτητας και της απλότητας, δίχως τα οποία δεν δυνάμεθα να αποβούμε χρήσιμοι σε υπέρτατο βαθμό. Συνεπώς, η Παναγία είναι ένας Άγγελος που εργάζεται επί μιας κατεύθυνσης εξέλιξεως, διαφορετικής από την ανθρώπινη εξέλιξη κι εντούτοις ένα μαζί της. Συγκριτικά, θα ήταν ίσως δυνατόν να θεωρήσουμε ότι Εκείνη απολαμβάνει ίσης, ή πιθανόν μεγαλύτερης τιμής από τους μεγάλους Τσόχαν που προΐστανται των Κοσμικών Ακτίνων.

Αναφερόμενος σε Εκείνην, ο Geoffrey Hodson (*The Angelic Hosts*) αναγράφει:

«Είναι όμορφη και ακτινοβολούσα πέραν κάθε περιγραφικής δυνατότητας. Λάμπει ως ενσάρκωση της τέλειαις γυναικείας φύσεως, της αποθέωσης της κάλλους, της αγάπης, της τρυφερότητας. Η Θεία Δόξα Την πληροί. Μια Ακτινοβόλος ευτυχία, μια έκσταση πνευματικής χαράς προβάλλει από τους θαιμιάσιους οφθαλμούς Της. Παρά την ισχύ της υπόστασής Της, έχει βλέμμα μαλακό και τρυφερό, κατά κάποιον τρόπο πλήρες χαρούμενου παιδικού γέλιου και ταυτοχρόνως ήρεμου ώριμου χαμόγελου. Τοιοιτοτρόπως εκπληρώνει το μέγα μερίδιό Της στο Κοσμικό Σχέδιο και αναλαμβάνει τη θέση Της εν μέσω της Ιεραρχίας Εκείνων οι οποίοι, παρότι έχουν γνωρίσει την αιώνια ζωή, υπόκεινται εντούτοις στους περιορισμούς του χρόνου».

Το έργο της Κοσμικής Μητέρας

Ποιο είναι το έργο της Κοσμικής Μητέρας; Θα μπορούσε να πει κανείς ότι όλες οι μητέρες του κόσμου βρίσκονται υπό την προστασία Της. Διότι μέσα στην καρδιά Της συγκρατεί μια εικόνα κάθε γυναίκας, ένα πανομοιότυπο της που συνδέεται με το γήινο πρωτότυπο, ώστε κάθε ώρα και στιγμή να δύναται να προφυλάσσει και να ευλογεί όλες τις εκπροσώπους Της στον κατώτερο κόσμο. Η χάρις της αγνής και τέλειαις γυναικείας φύσεως αντανακλά το άρωμα της δικής Της παρουσίας.

Ουσιαστικά ενώνεται με το γυναικείο φίλο στον κόσμο, υποφέροντας μαζί με όλες τις γυναίκες κάθε οδύνη, ατίμωση και υποβιβασμό ακόμη. Έτσι ώστε να δύναται αληθινά να μοιράζεται μαζί τους το δικό Της θείο επίτευγμα, τη δική Της θαυμαστή δύναμη, την αγάπη που αγκαλιάζει το παν, τη φρεσκάδα της ομορφιάς στην αφύπνιση της γυναικείας φύσεως, καθώς και τη βαθιά ευτυχία της ωριμότητας και της χαράς της συζύγου και μητέρας.

Η Μεγάλη Μητέρα βρίσκεται παντού. Σέβεται όλα τα όντα και τίποτε δεν Της είναι άγνωστο. Όπου υπάρχει ζωή, στους κήπους, στα ζώα, στα ανθρώπινα πλάσματα, εκεί βρίσκεται. Όπου ανθίζει η δημιουργία, εκεί βρίσκεται. Φανερώνει την αγάπη Της, την κατανόησή Της, τη συμπόνια Της προς όλα. Όχι μόνο στο ανθρώπινο γένος αλλά σε όλα τα ζώντα όντα και ιδιαίτέρως των κατώτερων, λιγότερο εξελιγμένων βασιλείων.

Ολόκληρη η Φύση ενυπάρχει έμφυτα μέσα Της. Συμπαραστέκεται σε όλους και μας ωθεί να συνειδητοποιήσουμε την αξία μας. Συνεπώς, αν επιθυμούμε την επικοινωνία με Εκείνην, οφείλουμε να συμπονούμε και να σεβόμαστε όλη τη ζωή, όλα τα όντα. Δεν θα πρέπει να αδιαφορούμε ούτε να νιώθουμε απέχθεια ή αποστροφή (Dr. G.S. Arundale, Παγκόσμιος Πρόεδρος της Θ.Ε., 1933-45).

Κέρδισε την ελευθερία από τα δεσμά της σάρκας και ανιψούμενη ενώθηκε με τους Αγγέλους. Εργάζεται αδιαλείπτως προστατεύοντας την ανθρώπινη μητρότητα. Με την ισχύ Της καλεί τους αγγέλους να εργαστούν στην ανίψωση του γυναικείου φύλου σε ολόκληρο τον κόσμο, αποστέλλοντας το μήνυμά Της προς όλους διαμέσου της Αδελφότητας (Geoffrey Hodson, *The Brotherhood of Angels and Men*) Η φρονίδα της Μεγάλης Μητέρας προς τα παιδιά είναι ίσως το μέγιστο και πιο θαυμαστό έργο Της. Εντούτοις υπάρχει κάτι ακόμη που Την συνδέει με ολόκληρη την ανθρωπό-

τητα. Τμήμα της εργασίας Της είναι ο περιορισμός της ανθρώπινης οδύνης, η παρηγοριά, η στοργική φροντίδα, η βοήθεια σε εκείνους που υποφέρουν και θλίβονται, που είναι ασθενείς και βρίσκονται σε κατάσταση μεγάλης ανάγκης.

Ως φύλακας της ανθρωπότητας, η Κοσμική Μητέρα συνεργάζεται στενά με τους Κυρίους του Κάρμα, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με το έργο της εξεύρεσης κατάλληλων φυσικών σωμάτων για την πληθώρα των ψυχών εν αναμονή νέας ενσάρκωσης επί της Γης. Όπως αρκετοί από εμάς γνωρίζουμε σήμερα, ο Πατριάρχης ή Μανού της Πέμπτης Ρίζας Φυλής εργάζεται με σκοπό τη δημιουργία μιας νέας υποφυλής, της έκτης. Προς τούτο η Κοσμική Μητέρα εργάζεται στην παραγωγή κατάλληλων σωμάτων για τα πνευματικώς εξελιγμένα εγώ. Υπάρχουν χιλιάδες τέτοια εγώ, ψυχές που αναμένουν να ενσαρκωθούν αδημονώντας να βοηθήσουν στο έργο του Κοσμικού Διδασκάλου. Εντούτοις είναι πολύ δύσκολο ακόμη να εξευρεθούν οι κατάλληλοι φορείς.

Πολλές γυναίκες, οι οποίες δεν κατανοούν την υπέροχη ευκαιρία που τους παρέχει το φύλο τους, επιθυμούν να απαλλαγούν από τους περιορισμούς του γάμου και της τεκνοποίησης. Αυτός ο τρόπος σκέψης, όμως, είναι προφανώς καταστροφικός για το μέλλον της ανθρώπινης φυλής, καθώς σημαίνει ότι αρκετοί πνευματικώς ανεπτυγμένοι γονείς δεν συμμετέχουν στη διαδικασία αφήνοντας το ζήτημα στη διάθεση λιγότερο εξελιγμένων γονιών. Από τη σκοπιά του αποκρυφισμού, είναι υπέροχο το έργο της γυναίκας να δημιουργεί σώματα, φυσικά οχήματα για την ενσάρκωση των εξελιγμένων ψυχών και να φροντίζει ώστε να αναπτυχθούν και να εκπαιδευτούν προς όφελος της ανθρωπότητας. Ο C.W. Leadbeater αναφέρει σχετικά (*The World Mother as Symbol and Fact*):

«Η Κοσμική Μητέρα επιθυμεί την πνευματικότητα του γάμου και της μητρότητας. Η μητρότητα θα πρέπει να αναγνωρίζεται ως ύψιστο προνόμιο –όπως πραγματικά είναι– και όχι ως περιορισμός. Όταν ο έγγαμος βίος στηρίζεται στην αληθινή αγάπη, την πνευματική αγάπη, μόνο τότε υφίστανται οι απαραίτητες συνθήκες για τη δημιουργία κατάλληλων φυσικών σωμάτων, στα οποία να ενσαρκωθούν εξελιγμένες ψυχές.

«Δεν υπάρχουν ομορφότερα παιδιά από εκείνα που γεννιούνται με αγάπη. Η γέννηση υπό αυτές τις συνθήκες, βαθιά και εμπλουτίζει σε μόνιμη βάση τη συνείδηση της μητέρας. Δεν βοηθά απλώς στην ανάπτυξη μιας βαθύτερης αγάπης προς τον σίζυγό της

αλλά επιφέρει σε αμφότερους γονείς και το παιδί μια ενσυναίσθηση απόλυτης κατανόησης του μυστηρίου της ζωής. Αυτό συμβαίνει κυρίως διαμέσου του καρδιακού κέντρου και τους καθιστά ικανούς να αποβούν εν και να ζουν ως εν».

Επίσης (Leonard Bosman, *The Cosmic Mother*): «Όταν τα δύο φίλα διευρύνουν αμοιβαία την αλληλοκατανόηση και το σεβασμό τους, τότε μόνο θα βαδίσουν μαζί στην Ατραπό της Τελειότητας. Αν απομακρυνθούν αλλήλων δίχως κατανόηση και συμπόνια ή επιθυμία προς την Ατραπό, αμφότεροι θα βυθιστούν στην πνευματική στασιμότητα. Μόνο η αναγνώριση της αμοιβαίας αλληλεξάρτησής τους επιφέρει την ολοκλήρωση».

Ας ανοίξουμε την καρδιά μας στο μεγαλείο της μητρότητας και ας ανταποκριθούμε στο κάλεσμα της Κοσμικής Μητέρας, όπως προτείνει η Άννα Μπέζαντ (*The New Annunciation*): «Δεν υφίσταται τίποτα πιο θαυμαστό από τη μητρότητα. Είναι η ύψιστη πράξη του Θείου, μια τέλεια αντανάκλαση κάθε Ζώντος Σπινθήρα της Ζωής Του. Ενυπάρχει στο σπόρο και ένα φυτό στην πλήρη άνθιση του διατηρεί το μεγαλείο του, αναπαράγοντας τον εαυτό του και συνεχίζοντας να ζει αιώνια μέσω της πράξης της μητρότητας. Αυτή είναι η υπέροχη λαμπρότητα της Αιωνιότητας, η διαχέουσα τη λάμψη της εν μέσω του σκότους του χρόνου.

«Μητρότητα είναι ο μέγας Αυρωτής. Όπου υπάρχει μητρότητα, επέρχεται χαρά και ειρήνη ενώ ο παροδικός πόνος δεν είναι

παρά ένα μικρό αντίτιμο της εισδοχής σε αυτό το ένδοξο βασίλειο (...). Μητρότητα είναι η εκπλήρωση της ζωής, το άνθισμα του Θείου σε κάθε στάδιο της εκδήλωσής του. Μητρότητα είναι η ύψιστη Αδελφοσύνη. «Κάθε γυναίκα που έγινε μητέρα, ατένισε τον Παρά-

δεισο και εισήλθε στους Ουρανοίς. Υπάρχει έργο πιο θαυμαστό για έναν άνδρα, από το να βοηθήσει με σεβασμό μια γυναίκα να εκπληρώσει το μεγαλείο της μητρότητας; Υπάρχει έργο πιο θαυμαστό για μια γυναίκα, από το να ολοκληρώσει το μεγαλειώδες μυστήριο της μητρότητας, είτε ως μητέρα η ίδια είτε υπηρετώντας μητρικά τον κόσμο; Μια γυναίκα, εκτός από τα δικά της τέκνα, δεν είναι μητέρα σε όλα τα τέκνα Μου που διψούν και πεινούν για μητρική φροντίδα; Αν όλες οι γυναίκες δραστηριοποιηθούν στην υπηρεσία Μου, αν όλες τιμώνται με σεβασμό, κάθε αθλιότητα θα εξαφανιστεί, κάθε μοναξιά, κάθε απελπισία από τον κόσμο. Διότι δεν θα υπάρχει χώρος ελεύθερος για αυτά, εκεί που η μητρότητα ανοικεί ισχυρή και τριυφερή».

Οι γυναίκες βρίσκονται υπό την προστασία της Κοσμικής Μητέρας κυρίως όταν, όπως τόσο ωραία περιγράφει ο C.W. Leadbeater (*The World Mother as Symbol and Fact*), «την ώρα της θαυμαστής δοκιμασίας τους, εκτελώντας το υπέροχο έργο που τους εδόθη από τον Κύριο, καθίστανται πράγματι μητέρες ανθρώπων. Λόγω του εξαιρετικού έργου της γυναίκας και του τρομερού πόνου που το συνοδεύει, στην Διακυβέρνηση των κόσμων περιλαμβάνεται ένας ιδιαίτερος τομέας. Έργο του είναι να φροντίζει κάθε γυναίκα στην οδύνη της και να της προσφέρει όση βοήθεια και δύναμη επιτρέπει το κάρμα της.

«Όταν ένα βρέφος γεννιέται, ένας από τις μυριάδες αγγέλους που βρίσκονται στην υπηρεσία της Κοσμικής Μητέρας, παρευρίσκεται ως εκπρόσωπός Της την ώρα του τοκετού. Πράγματι λοιπόν, θα μπορούσε να πει κανείς ότι διαμέσου των εκπροσώπων Της, η ίδια η Κοσμική Μητέρα παρευρίσκεται δίπλα στην κλίνη κάθε μητέρας και την βοηθά. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η βοήθειά Της απλώνεται εξίσου σε όλες τις γυναίκες».

Η Κοσμική Μητέρα δεν διαχωρίζει πλούσιους και πτωχούς. Όλοι είναι εξίσου τέκνα Της. Συνεπώς, δική Της είναι η στοργική βοήθεια την ώρα του τοκετού, σε οποιαδήποτε κοινωνική τάξη ή χώρα κι αν ανήκει η ετοιμόγεννη μητέρα. Παρέχει εξίσου τη βοήθειά Της στην τρώγλη και την πλούσια έπαυλη. Καμία γυναίκα δεν εξαιρείται από την τα πάντα περιβάλλουσα αγάπη Της. Τιμά ακόμη και την πιο κατατρεγμένη γυναίκα, στο όνομα της Θείας Μητέρας που διακρίνει μέσα της. Καθαγιάζει το ναό της γέννησης και καλωσορίζει κάθε ανθρώπινο βρέφος στη νέα του διαμονή.

Πέρα από τη βοήθεια που προσφέρει με την Παρουσία Της στην ψυχή της μητέρας και του νεογέννητου σε κάθε επίπεδο, εμποτίζοντάς τους με την αρμονική και ηρεμιστική ενέργειά Της, παρατηρεί προσεκτικά τις νοητικές και συναισθηματικές μεταπτώσεις της μητέρας, συμμετέχοντας σε όλη την εμπειρία που βιώνει, ακόμη και στις οδύνες. Συγχρόνως βοηθά στη διεύρυνση της συνείδησης που, σε κάποιο βαθμό, συμβαίνει σε όλες τις μητέρες κατά τη διάρκεια της θυσιαστικής πράξης του τοκετού.

Ενώσω ο Geoffrey Hodson διεξήγαγε διορατικώς σχετική έρευνα στην προγεννητική ανάπτυξη ενός εμβρύου, αντιλήφθηκε το έργο της Κοσμικής Μητέρας. Μελετώντας την εμβρυϊκή ανάπτυξη, διέκρινε ένα αγγελικό ον, έναν *deva*, που εργαζόταν επί του σώματος του εμβρύου. Παρατήρησε ότι κατά τον ένατο μήνα της κύησης, η αύρα του αγγελικού οντος μεταβλήθηκε δραματικά, προσομοιάζοντας με «όμορφο γαλάζιο πέπλο, ριγμένο στην κεφαλή και τους ώμους, η μία άκρη του οποίου κάλυπτε προστατευτικά μητέρα και βρέφος (...). Έλαμπε με ασημόχρουν φως και, καθώς ο άγγελος έσκυβε επάνω στους προστατευόμενους του αγκαλιάζοντας τους, η εικόνα θύμιζε εκπληκτικά την Παναγία με το Βρέφος».

Το γαλάζιο πέπλο που καλύπτει την κεφαλή και τους ώμους όλων όσοι συνδέονται ιδιαιτέρως με την Κοσμική Μητέρα, δεν εμφανίζεται μόνο κατά τη διάρκεια ενός τοκετού. Μπορεί να γίνει ορατό υπεράνω της κεφαλής των αφοσιωμένων στην Παναγία, οι οποίοι, λόγω ισχυρής έμφυτης μητρικής φύσεως ή προσκολλήσεως σε Εκείνην, προσπαθούν ως δίαυλοι να μεταδώσουν την ευλογία Της στους άλλους. Εκείνο το αγγελικό ον εξέπεμπε τόσο βαθιά τρυφερότητα, τέτοιο αληθινό μητρικό πνεύμα αγάπης, χαράς και προστασίας, ώστε ο Geoffrey Hodson θέλησε να ανακαλύψει την αιτία.

Ανιψώνοντας τη συνείδησή του σε ανώτερο πεδίο, διαπίστωσε ότι η πραγματική πηγή αυτής της θαυμαστής αγάπης και προστασίας που περιέβαλλαν μητέρα και βρέφος, ήταν «ένα Ον που ενσάρκωνε το πνεύμα της Μητρότητας ως γυναίκα, τόσο τρυφερά και αληθινά ώστε αναγνώρισε πως δεν ήταν άλλο από την ίδια την Ευλογημένη Μητέρα. Επισκίαζε τόσο βαθιά και υπέροχα το αγγελικό πλάσμα που την εκπροσωπούσε, και μέσω αυτού την μητέρα και το βρέφος, ώστε φαινόταν σαν να ήταν η Ίδια παρούσα στον τοκετό» (*The World Mother*, Leonard Bosman).

ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ

Paulo Coelho

Ο πολεμιστής του φωτός πάντα καταφέρνει να εξισορροπεί Αυστηρότητα και Ευσπλαχνία. Για να πραγματώσει το όνειρό του, χρειάζεται δυνατή θέληση και απέραντη ικανότητα αφοσίωσης. Αν και έχει ένα στόχο, ο δρόμος για να τον πετύχει δεν είναι πάντα αυτός που φαντάζεται. Γι' αυτό χρησιμοποιεί την πειθαρχία και τη συμπόνια. Ο Θεός δεν εγκαταλείπει ποτέ τα παιδιά Του αλλά τα σχέδιά Του είναι ανεξιχνίαστα. Δημιουργεί το δρόμο μας με τα ίδια τα βήματά μας. Χρησιμοποιώντας την πειθαρχία, ο πολεμιστής ενθουσιάζεται. Η συνήθεια δεν μπορεί ποτέ να κυβερνά τις σημαντικές κινήσεις.

Καμιά φορά συμπεριφέρεται σαν το νερό που ρέει ανάμεσα στα εμπόδια που συναντάει. Είναι στιγμές κατά τις οποίες «αντιστέκομαι» σημαίνει «καταστρέφομαι». Επομένως αυτός προσαρμόζεται στις συνθήκες. Δέχεται αδιαμαρτύρητα από τις πέτρες του δρόμου να χαράξουν την πορεία του μέσα από τα βουνά. Σε αυτό έγκειται η δύναμη του νερού. Ένα σφυρί δεν θα μπορέσει ποτέ να το τσακίσει, ένα μαχαίρι να το τραυματίσει.

Το ισχυρότερο σπαθί του κόσμου δεν θα μπορέσει ποτέ να αφήσει μια ουλή στην επιφάνειά του. Το νερό ενός ποταμού προσαρμόζεται στην πιθανή διαδρομή χωρίς να ξεχνάει το στόχο του, τη θάλασσα. Αδύναμο στην πηγή, αποκτά σιγά-σιγά τη δύναμη των άλλων ποταμών που συναντάει. Και από μια στιγμή και μετά η δύναμή του είναι απόλυτη.

Για τον πολεμιστή του φωτός δεν υπάρχει τίποτα το αφηρημένο. Όλα είναι συγκεκριμένα και όλα τον αφορούν. Δεν κάθεται στην ασφάλεια της σκηνής του παρατηρώντας όσα συμβαίνουν στον κόσμο. Αποδέχεται την πρόσκληση σαν μια ευκαιρία που του παρουσιάζεται για να αλλάξει τον εαυτό του. Μερικοί σύντροφοί του περνούν τη ζωή τους επικρίνοντας την έλλειψη επιλογών ή σχολιάζοντας τις αποφάσεις άλλων. Ο πολεμιστής όμως μετατρέπει τη σκέψη του

σε δράση. Καμιά φορά αποτυγχάνει στο στόχο του και πληρώνει χωρίς παράπονο, το τίμημα του λάθους. Άλλες φορές απομακρύνεται από το δρόμο του και χάνει πολύ καιρό για να ξαναβρεί τον πρωταρχικό σκοπό του. Αλλά η προσοχή του δεν απουσιάζει.

Διαθέτει τα χαρακτηριστικά του βράχου. Όταν βρίσκεται σε επίπεδο έδαφος, όπου γύρω του όλα έχουν βρει την αρμονία, διατηρείται σταθερός. Πάνω σε αυτό που έχει δημιουργηθεί, οι άνθρωποι μπορούν να κτίσουν οπίτια επειδή η καταιγίδα δεν θα καταστρέψει τίποτα. Όταν όμως τον βάζουν σε κεκλιμένο έδαφος, όπου τα πράγματα γύρω του δεν επιδεικνύουν ούτε ισορροπία ούτε σεβασμό, ο πολεμιστής του φωτός αποκαλύπτει τη δύναμή του καταρακλώνοντας προς τον εχθρό που πολιορκεί την ειρήνη. Εκείνες τις στιγμές είναι σαρωτικός και κανείς δεν καταφέρνει να τον συγκρατήσει. Σκέφτεται ταυτόχρονα τον πόλεμο και την ειρήνη, και ξέρει να δρα ανάλογα με τις συνθήκες.

Ένας πολεμιστής που εμπιστεύεται υπερβολικά τη νοημοσύνη του, καταλήγει να υποτιμήσει τη δύναμη του αντιπάλου. Είναι απαραίτητο να μην ξεχνάει ότι υπάρχουν στιγμές, κατά τις οποίες η δύναμη αποδεικνύεται αποτελεσματικότερη της στρατηγικής. Μια ταυρομαχία διαρκεί δεκαπέντε λεπτά. ● ταύρος καταλαβαίνει πολύ σύντομα ότι έχει ξεγελαστεί και το επόμενο βήμα του είναι να ριχτεί στον ταυρομάχο. Όταν συμβαίνει αυτό, δεν υπάρχει ζωτικότητα, κίνητρο, ξηπνάδα ή γοητεία που να μπορούν να αποτρέψουν την τραγωδία. Γι' αυτό ο πολεμιστής δεν υποτιμά ποτέ την κακή δύναμη. Όταν αυτή είναι πολύ βίαιη, αποσύρεται από το πεδίο της μάχης μέχρι να εξαντληθεί η ενεργητικότητα του εχθρού.

Ξέρει να αναγνωρίζει έναν εχθρό πιο δυνατό από τον ίδιο. Αν αποφάσιζε να τον αντιμετωπίσει, θα καταστρεφόταν αμέσως. Αν αποδεχόταν τις προκλήσεις του, θα έπεφτε σε παγίδα. Χρησιμοποιεί λοιπόν τη διπλωματία για να ξεπεράσει τη δύσκολη κατάσταση στην οποία βρίσκεται. Όταν ο εχθρός φέρεται σαν παιδί, κάνει και αυτός το ίδιο. Όταν τον καλεί στη μάχη, προσποιείται ότι δεν καταλαβαίνει. Οι φίλοι σχολιάζουν: «Είναι δειλός». Αλλά ο πολεμιστής δεν δίνει σημασία. Ξέρει πως όλη η οργή και το θάρρος ενός πουλιού είναι μάταια μπροστά στη γάτα. Σε τέτοιες καταστάσεις ο πολεμιστής κάνει υπομονή. Πολύ σύντομα ο εχθρός θα στραφεί σε κάποιον άλλο για να τον προκαλέσει.

(Πηγή: Το Εγχειρίδιο του Πολεμιστή του Φωτός)

Η ΘΕΟΣΟΦΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Γεώργιος Σιβηής

Τα Θεία Όντα, τα οποία μεριμνούν και επαγρυπνούν για την ευημερία του ανθρωπίνου γένους, οι Διδάσκαλοι της Σοφίας, σε μια στιγμή που ο κόσμος είχε απομακρυνθεί από τις πνευματικές ρίζες του και είχε βυθιστεί επικίνδυνα στο τέλμα της υλιστικότητας, αποφάσισε να δράσει για μια ακόμη φορά και να στείλει στους ανθρώπους το θεοσοφικό μήνυμα της Παγκόσμιας Αδελφότητας, τονίζοντας συγχρόνως την επιτακτική ανάγκη της αλλαγής δια της πνευματικής αναγεννήσεως του ανθρώπου.

Η Ημέρα του Λευκού Λωτού εορτάζεται για να μας υπενθυμίσει ότι το εντός ημών ιερόν άνθος του, η εν ημίν δηλαδή θεία υπόσταση, βρίσκεται βυθισμένη στη λάσπη της υλιστικότητας. Που σημαίνει ότι το άνθος, στο οποίο περικλείεται η σωτηρία του ανθρώπου, υπάρχει μέσα μας δυνάμει σαν σπόρος φυλακισμένος από την υλική προσωπικότητα, από την εγωκεντρική οντότητα. Τα δε πέταλά του είναι κλειστά.

Όπως αναφέρεται στη Μπαγκαβάτ Γκιτά, το αθάνατο ενσάρκωμένο εαυτό, που αποτελεί ένα πολλοστημόριο του ιδίου του Θεού, έχει εγκλειστεί σε ένα ατομικό ψυχοσωματικό οργανισμό και συνεχώς γεννιέται και πεθαίνει. Η δε σωτηρία συνίσταται στην αποσύνδεση της αιώνιας μονάδας από την καθαρά υλική προσωπικότητα, στην οποία είναι τώρα προσδεμένη. Το λυτρωτικό αυτό μήνυμα περικλείεται στη συμβολική περιγραφή της εξόδου του ιερού άνθους του λωτού, από την λάσπη της υλιστικότητας στον καθαρό αέρα μέσω της πνευματικότητας, δια του σταδιακού ανοίγματος των πετάλων του.

Προς επίτευξη του υπεράνθρωπου αυτού εγχειρήματος απαιτείται, όπως λέγει ο Πλάτων, η περοφυΐα της ψυχής, έργο θεόπνευστο που αντιστοιχεί στο άνοιγμα από το χέρι του Θεού των κέντρων της ψυχής ή τσάκρας, όπως λέγονται και τα πέταλα του λωτού. Πρόκειται για μια μνητική διαδικασία δια της οποίας, όπως λέγει η Άννη Μπέζαντ, διευρύνεται η συνείδηση του ανθρώπου και αυξάνεται η αντιληπτική του ικανότητα.

Μεταφορικά η εικόνα αυτή απειθύνεται υπό μορφή διδασκαλίας προς την αδρανούσα ανθρώπινη ψυχή, την καλεί να εξέλθει από την πυκνή καταχνιά της πλάνης και να ανυψωθεί προς το απαστράπτον φως της Αληθείας. Την καλεί όπως ο Βούδας τα τέκνα του, να εγκαταλείψουν το καιόμενο σπίτι στο οποίο είναι εγκλωβισμένα και να μεταβούν στην ιδανική κατάσταση της Νιρβάνα και της μακαριότητας. Να φύγουν, δηλαδή, νοερώς από τον τριπλό αυτό κόσμο που φλέγεται από τα πάθη και τις επιθυμίες, και να αναζητήσουν ασφαλές καταφύγιο σε μια διαφορετική διάσταση που είναι πέρα από το χώρο και το χρόνο, στο επίπεδο της άχρονης αιωνιότητας.

Κατά τον ίδιο τρόπο ο Διόνυσος, ο ουράνιος εκπαιδευτής της ελληνικής μυθολογίας, αφύπνιζε την ψυχή από την στυγία νάρκη και την βοηθούσε να μεταφερθεί από τη γη στον ουρανό, στην αληθινή δηλαδή κατοικία της μέσα από μια καθαρτήριο διαδικασία. Να μεταπηδήσει, με άλλους λόγους, από την κατάσταση του ηθικού θανάτου εις εκείνον της αιωνίου ζωής.

Είναι θεμιτό και απαραίτητο να φροντίζουμε για τη συντήρηση και διατήρηση της Θεοσοφικής Εταιρείας. Χωρίς όμως την αναζήτηση του θεοσοφικού ιδεώδους, που συμβολίζεται από το άνθος του λωτού, απλώς και μόνο η ύπαρξη ενός οργανισμού έχει πολύ μικρή σημασία. Θα έλεγα μηδαμινή αξία. Όπως λέγει και η Ε.Π.Μπλαβάτσκι, «χωρίς Θεοσοφία, η Θ.Ε. αποτελεί ένα νεκρό σώμα». Προέχει παντός άλλου το θεοσοφικό έργο, που σημαίνει, όπως τονίζει η Άννη Μπέζαντ, να ζούμε τη Θεοσοφία όχι μόνο μέσα στην Θ.Ε. αλλά και έξω στην καθημερινή μας ζωή.

Ένα μέλος, εισερχόμενο στην Θ.Ε., θα πρέπει να γνωρίζει ότι δεσμεύεται να προσπαθεί συνεχώς και να αγωνίζεται για την εκπλήρωση των τριών σκοπών της. Οι σκοποί αυτοί δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν, αν δεν φροντίζουμε να καλλιεργούμε μέσα μας το ιερό άνθος του λωτού, κάτι που θα πρέπει να το αναγάγουμε σε έργο ζωής.

Εάν αγνοήσουμε την εσωτερική αυτή πλευρά και περιοριστούμε μόνο στην εξωτερική, είναι σαν να φροντίζουμε για το ένδυμα και να αδιαφορούμε για το σώμα. Εάν το ιερό άνθος ανθίσει μέσα μας, είναι το μόνο θαιματουργό στοιχείο που μπορεί να μας μεταφέρει από την κατάσταση της απραξίας και της μετριότητας, στην οποία είμαστε σήμερα, σε εκείνη της ολοκλήρωσης και της δημιουργικής δράσης. Να μας ανεβάσει από το χαμηλό επίπεδο της υλιστικότητας στις κορυφές της πνευματικότητας. Να μας βγάλει από το χώρο της δουλείας και της διανοητικής σκηνρίας, και να μας οδηγήσει στη Γη της Επαγγελίας και της ελευθερίας. Η εσωτερική αυτή απελευθέρωση αντιστοιχεί στη σωτηρία του ανθρώπου και είναι ο κύριος σκοπός της εμφανίσεως των Μεγάλων Εκπαιδευτών επί της γης.

Δεν ήταν λίγα, κατά το παρελθόν, τα στελέχη της Θ.Ε. που δεν είχαν δώσει τη δέουσα σημασία και προσοχή, στο ρόλο που διαδραματίζει στους κόλπους της η βαθύτερη έννοια της Αδελφότητας. Ένας από αυτούς αναφέρεται πως ήταν ο Α.Π.Σίννετ, προς τον οποίο απευθυνόμενοι οι Διδάσκαλοι της Σοφίας επεσήμαναν τα εξής: «Στις μέχρι τώρα συζητήσεις σας, προσπαθείτε συνεχώς να υποβιβάζετε της ιδέα της Παγκόσμιας Αδελφότητας, αμφισβητώντας τη χρησιμότητά της και προτείνοντας το μετασχηματισμό της Θ.Ε. επί της αρχής ενός κολεγίου για την ειδική μελέτη του αποκρυφισμού. Αυτό, σεβαστέ και αξιότιμε φίλε, δεν θα γίνει ποτέ» (*Επιστολές των Διδασκάλων*, σελ. 8).

Υπάρχει, εν προκειμένω, μια σαφής δήλωση ότι η πρωταρχική ιδέα των εσωτερικών ιδρυτών ήταν η δημιουργία πυρήνα Παγκόσμιας Αδελφότητας, και όχι μια καθαρά διανοητική μελέτη της απόκρυφης υπερφυσικής πλευράς. Αυτό σημαίνει ότι προέχει προ πάσης άλλης ασχολίας, το έργο της δημιουργίας αυτού του πυρήνα, που αποτελεί το θεμέλιο επί του οποίου θα μπορέσει να στηριχθεί η περαιτέρω έρευνα και μελέτη των υπόλοιπων σκοπών της.

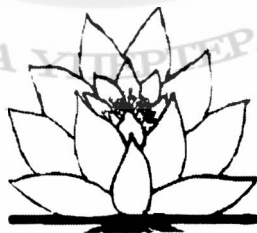
Η Ε.Π.Μπλαβάτσκι, εξάλλου, σε μια επιστολή της και πάλι προς τον Α.Π.Σίννετ, υπενθυμίζει τα εξής: «Δεν μπορεί να έχεις ξεχάσει όσα σου έχω πει κατ' επανάληψη στη Σίμλα και όσα ο Διδάσκαλος Κ.Χ. έχει γράψει σε εσένα τον ίδιο (*Επιστολή Διδασκάλων Κ.Χ.* αρ.138). Δηλαδή ότι η Θ.Ε. είναι πάνω από όλα μια Παγκόσμια Αδελφότητα. Όχι μια εταιρεία για φαινόμενα και αποκρυφισμό. Θα πρέπει να γνωρίζετε ότι η Θ.Ε. έχει καθήκον να οδηγήσει στην πνευ-

ματική αφίπνιση και όχι να καταφεύγει στις ψυχικές μανίες, που δεν είναι άλλο παρά μια άλλη μορφή υλισμού».

Αλλά και η Άννη Μπέζαντ, ένα από τα κορυφαία και μακροβιό- τερα ηγετικά στελέχη της Θ.Ε., έδωσε ευθύς εξαρχής, μόλις ανέλαβε την προεδρία της Θ.Ε., το στίγμα της γραμμής της εταιρείας με την εξής φράση: «Προσερχόμαστε στη Θ.Ε. όχι για να αποκτήσουμε γνώσεις και υπερβιατικές εμπειρίες αλλά για να οικοδομήσουμε χα- ρακτήρα». Το θεοσοφικό αυτό μήνυμα είναι και σήμερα επίκαιρο όσο ποτέ. Θα έλεγα ότι είναι διαχρονικό. Οι εφήμερες αξίες στις οποίες έχει προσκολληθεί ο άνθρωπος από την εποχή των πρωτο- πλάστων, έχουν οδηγήσει την ανθρωπότητα στο σημερινό τραγικό αδιέξοδο, στην απάνθρωπη σύγκρουση και στους αλληπάληλους εφιαλτικούς πολέμους. Μόνη διέξοδος από αυτό το λαβύρινθο, όπως μας επισημαίνουν όλα τα μεγάλα όντα, είναι η αναζήτηση της αιώ- νιας αξίας. Τη δυνατότητα αυτή μας τη δίνει η θεοσοφική φλόγα.

Καθήκον του αληθινού θεόσοφου είναι να ανταποκριθεί στο κά- λεσμα των Θείων Όντων και να γίνει ένας ταπεινός εργάτης του πνεύματος. Εάν το επιτύχει αυτό, θα κατορθώσει να αλλάξει την κα- τάσταση μέσα του και κατ' επέκταση στην κοινωνία, δημιουργώντας πιο ανθρώπινες σχέσεις, χωρίς μίσος και εχθρότητες, χωρίς συ- γκρούσεις και αντιδικίες. Με τον τρόπο αυτό θα μπορέσει ίσως να δαμάσει το αδελφοκτόνο θηρίο που έχει μέσα του, που δεν είναι άλ- λο από τον ατομικό εαυτό, από τη χωριστή και καταστρεπτική εγω- κεντρικότητα. Ένα έργο που, όπως επισημαίνει ο Κρισναμούρτι, εί- ναι εξαιρετικά δύσκολο και επίπονο, πλην όμως λιτρωτικό. Ας μη λησμονούμε την αρχαία ρήση ότι:

«Τα καλά κόποις κτώνται»

ΤΟ ΝΤΑΡΜΑ ΤΩΝ ΜΠΟΝΤΙΣΑΤΤΒΑ

Tai-Hsu, Διδάσκαλος του Ντάρμα
(Μετάφραση/ Εισαγωγή: Δρ Αλέξανδρος Μπουσουλέγκας)

(Μέρος Ιον)

Εισαγωγή

Ο σανσκριτικός όρος Ντάρμα δεν έχει ακριβές αντίστοιχο στις δυτικές γλώσσες. Έτσι επιδέχεται μια ποικιλία ερμηνειών και μπορεί να σημαίνει τη Διδασκαλία του Βούδα, τους Νόμους του Σύμπαντος, το Θείο Νόμο, την Αλήθεια, τη φύση των πραγμάτων, όλα τα φαινόμενα, το πραγματικό και το μη πραγματικό, κ.ά. Το Ντάρμα αναφέρεται σε θρησκευτικές διδασκαλίες, σε μεθόδους με τις οποίες μπορούν τα όντα να απαλλαγούν από τα βάσανα της σαρσάρα, δηλ. των επαναγεννήσεων. Οι Βουδιστές χρησιμοποιούν τη λέξη Ντάρμα για όλες τις θρησκευτικές διδασκαλίες, ινδουϊστικές, χριστιανικές, κλπ. Οι βουδιστικές διδασκαλίες ονομάζονται το Ντάρμα του Βούδα (Buddhadharma).

Το Ντάρμα του Βούδα είναι η σοφία όλων των ανθρώπων και το φως του κόσμου. Εάν οι άνθρωποι κατέχουν σοφία, τότε ο πολιτισμός μπορεί να επεκταθεί και να προοδεύσει. Εάν ένας έχει φως, τότε και αυτός σαν άτομο μπορεί να βοηθήσει να διαλυθεί το σκότος της άγνοιας. Η Διδασκαλία του Βούδα περιλαμβάνει μεθόδους που μπορούν να καταστήσουν ικανό κάθε άνθρωπο να γίνει Βούδας. Βούδας σημαίνει Φωτισμένος, αλλά αυτή η έννοια μπορεί να επεκταθεί και να σημαίνει: εκείνος που φωτίζει τον εαυτό του και τους άλλους, ή εκείνος που φωτίζει όλους τους ανθρώπους και όλα τα αισθανόμενα

όντα. Κάθε άνθρωπος, στην πραγματικότητα, κατέχει την Αρχική Φύση της Φύσης και γι' αυτό μπορεί να γίνει Βούδας. Όμως, στην καθημερινή μας ζωή είμαστε δεμένοι με αισθήματα αγάπης, μίσους, απέχθειας, κλπ., και επίσης συγχισμένοι από την επιθυμία μας για απόκτηση υλικών αγαθών. Έτσι λοιπόν συγχέουμε τη δική μας Αρχική Σοφία και καλύπτουμε με νέφη τη Βουδική μας Φύση, και τελικά μας υπερνικούν όλων των ειδών τα εμπόδια και οι πλάνες.

Ο Βούδας προέτρεψε όλους, λαϊκούς και μοναχούς, να ασκούν καλοσύνη και γενναιοδωρία, και να εφαρμόζουν τους Οκτώ Κανόνες Συμπεριφοράς και τις Δέκα Αρετές. Οι Δάσκαλοι του Βουδισμού μας έχουν πει ότι αν οι άνθρωποι προσπαθήσουν να κατανοήσουν το Ντάρμα, θα αιξήσουν την σοφία τους, θα εξαγνίσουν το νου τους και θα μπορέσουν έτσι να κατευθυνθούν στην ανοιχτή και πλατιά Ατραπό, η οποία, από πολυάριθμα και ποικίλα αρχικά σημεία φθάνει στο τέλος στο Υπέρτατο Μπόντι (Φύση).

Το παρόν απόσπασμα από το βιβλίο του Ταϊ Χσου «Εξάσκηση στο Ντάρμα των Μποντισιάτβα» παρουσιάζει περιεκτικά τις βάσεις άσκησης για έναν μαθητή του εσωτερισμού, που ενδιαφέρεται σοβαρά όχι μόνο να κατανοήσει αλλά και να βάλει σε εφαρμογή τη Διδασκαλία του Βούδα. Στο δεύτερο μέρος, που θα δημοσιευτεί σε προσεχές τεύχος του Ιλισού, δίνεται έμφαση στους ηθικούς κανόνες συμπεριφοράς που πρέπει να χαρακτηρίζουν την ζωή ενός μαθητή, που εξασκείται στο Ντάρμα των Μποντισιάτβα.

Εξάσκηση στο Ντάρμα των Μποντισιάτβα

Στη Διδασκαλία του Βούδα, η συλλογή των Σούτρα και η συλλογή της Βινάγια συνιστούν τους δύο βασικούς πυλώνες του Ντάρμα. Οι Σούτρα είναι οι ομιλίες που έδωσε ο Βούδας κατά την διάρκεια των σαράντα ετών στην κοιλάδα του Γάγγη στην Ινδία. Αυτές ασχολούνται με τη φύση του νου και την εμπειρία της πραγματικότητας των βιασάνων της ζωής, τη μη ικανοποίηση και την απογοήτευση της υπό όρους ύπαρξης.

Η Βινάγια είναι η συλλογή που εκθέτει τους κανόνες πειθαρχίας σώματος και ομιλίας, που οι μοναχοί και οι μοναχές πρέπει να ασκούν. Μία επαυξημένη μορφή αυτής της Βουδιστικής εκπαίδευσης είναι η χειροτονία του Μποντισιάτβα, κατά την οποία, ένας που ακολουθεί τη Διδασκαλία αναλαμβάνει την εξάσκηση του θεμελιώδους Ντάρμα των Μποντισιάτβα, του σώματος και του νου. Αυτό το

Ντάρμα των Μποντισιάτβα ενσωματώνει πολλά επίπεδα και βαθμούς άσκησης, συμβατικά και υπερβατικά, και είναι αληθινά θανατάσιο και ασύλληπτο.

Πολλοί άνθρωποι είναι εξοικειωμένοι με τον όρο Μποντισιάτβα, αλλά η γνήσια σημασία του όρου θα πρέπει να διαφωτιστεί. Ο μέσος άνθρωπος ίσως θεωρεί ότι κάποια είδωλα από πηλό, ξύλο ή χρυσό, ή πορτρέτα και ζωγραφικοί πίνακες αγίων, μπορούν να είναι κατά κάποιον τρόπο υποκατάστατα των Μποντισιάτβα. Όμως είμαστε ανθρώπινα όντα με νου και καρδιά και, όπως δίδαξε ο Βούδας, έχουμε τη Βουδική φύση μέσα μας. Έτσι, αν ορκιστούμε να συμπεριφερόμαστε ως Βοδισιάτβα, τότε μπορούμε σταδιακά να γίνουμε Βοδισιάτβα.

Ο σανσκριτικός όρος Μποντισιάτβα αρχικά σήμαινε έναν άνθρωπο που είχε αναπτύξει ή διέθετε τη Μποντιτσιττα. Ταίτια είναι σανσκριτική λέξη που σημαίνει νους ή καρδιά. Στην ανατολή, οι δύο λέξεις καρδιά και νους είναι συνώνυμες. Μποντιτσιττα λοιπόν είναι ο φωτισμένος νους ή καρδιά, αλλά και η απόφαση ή ο όρκος να αναπτύξει κάποιος φωτισμένο νου και να ακολουθήσει την Ατραπό των Βοδισιάτβα μέχρι την Υπέρτατη Αφύπνιση. Να ερεινά με μεγάλη επιμονή για την Υπέρτατη Φώτιση και να αναπτύσσει μια συμπονετική καρδιά, ώστε να επιφέρει την απελευθέρωση όλων των αισθανόμενων όντων από τις καταστάσεις πόνων και βασάνων – αυτή είναι η αυθεντική σημασία της ζωής και της ατραπού εκείνου που έχει δώσει τους όρκους των Μποντισιάτβα.

Γι' αυτό, εάν πάρουμε την απόφαση να αναπτύξουμε την Μποντιτσιττα, να ερεινήσουμε στα ανώτερα για το Τάο (την Οδό, την Ατραπό) του Βούδα και να επιζητήσουμε στα κατώτερα να στρέψουμε όλα τα αισθανόμενα όντα προς την ορθή Ατραπό –όχι απλά στη θεωρία αλλά σε γνήσια πρακτική–, τότε ασκούμε το αληθινό Ντάρμα των Μποντισιάτβα. Μόνο ένας που ενθαρρύνει όλα τα όντα να αγωνισθούν προς τα άνω και να διαπεράσουν την περιοχή της Μεγάλης Φώτισης μπορεί επάξια να αναγνωρισθεί και να ονομασθεί Μποντισιάτβα. Έτσι, θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο ότι είδωλα από άργιλο ή χρυσό δεν είναι το πραγματικό. Μόνο εκείνοι που έχουν αποφασίσει να αναπτύξουν τη Μποντιτσιττα είναι γνήσιοι Μποντισιάτβα.

Για να ξεκινήσει κάποιος την Ατραπό των Μποντισιάτβα, δεν χρειάζεται να ίσταται ήδη στις ύψιστες περιοχές ιερότητας. Κατά το ίδιο τεκμήριο, όταν παρατηρήσουμε προσεκτικά τη φύση μας, θα δούμε ότι τα βασίλεια του καθαρού νου δεν βρίσκονται τόσο μακριά.

Αρχίζοντας από την εγκόσμια κατάσταση μας, βαδίζουμε βήμα-βήμα προς την ύψιστη, πλέον άγια περιοχή και δημιουργούμε αγνότητα και ελευθερία. Αρχίζοντας από τα ρηγά και προχωρώντας προς τα βαθιά, μεταμορφώνουμε την κατώτερη σε ανώτερη μορφή. Αρχίζοντας σαν άνθρωποι του κόσμου, με την Μποντισιότητα θα εισέλθουμε τελικά στο ευλογημένο στάδιο της Τελικής Διαμαντένιας Καρδιάς. Αυτή είναι η κατάσταση του υπέρτατα φωτισμένου Μποντιοάττβα.

Οι περισσότεροι άνθρωποι που εμπιστεύονται τη Διδασκαλία του Βούδα και θεωρούν τους εαυτούς τους Βουδιστές, δεν παίρνουν όρκο να αναπτύξουν τη Μποντισιότητα. Έτσι παραμένουν απλοί άνθρωποι του κόσμου, εάν δεν επιλέξουν να προσθέσουν στον εαυτό τους τη διάσπαση του νου του Μποντιοάττβα. Γνήσιοι Βουδιστές που έχουν αποφασίσει να αναπτύξουν τη Μποντισιότητα, είναι τόσο σπάνιοι όσο τα φτερά του φοίνικα ή το κέρασ ενός μονόκερου.

Ένα άλλο είδος Βουδιστών είναι εκείνοι που, αφού συναντήσουν τη Διδασκαλία του Βούδα, φαντάζονται ότι η επίτευξη της Βουδιστικότητας είναι τόσο υψηλή που είναι αληθινά άφθαστη. Λόγω της ανεπαρκούς εμπιστοσύνης στον εαυτό τους, τέτοιοι άνθρωποι αποτυγχάνουν να πραγματώσουν τον αληθινό στόχο και δεν μπορούν να ολοκληρώσουν το Τάο του Βούδα. Καταλαβαίνουν την πρόσφορη διδασκαλία που αποκαλύφθηκε σταδιακά από τον Βούδα – δηλ. παραγωγή ωφέλιμου κάρμα σε αυτόν τον κόσμο και την επακόλουθη ανταμοιβή της ουράνιας ευδαιμονίας.

Μαθαίνοντας αυτό το «ρηγό» Ντάρμα, εύχονται μόνο να ικανοποιήσουν την επιθυμία τους για ευδαιμονία και ευλογίες στην παρούσα ζωή. Μπορεί να λεχθεί ότι έχουν μάθει κάτι από τη Διδασκαλία του Βούδα, αλλά είναι ακόμη αρκετά μακριά, στην πραγματικότητα, από οποιαδήποτε ουσιαστική και βαθιά κατανόησή της.

Ένα άλλο είδος Βουδιστή είναι εκείνος που είναι προσωπικά ενήμερος για τον πόνο της γέννησης και του θανάτου, και έτσι μαθαίνει το κενό Ντάρμα της Μέσης Οδού πέρα από τις δύο ακραίες καταστάσεις τού είναι και τού δεν είναι. Πάντοτε αρπάζοντας την ακραία κατάσταση τού δεν είναι και αναζητώντας την απελευθέρωση, εύχεται να επιτύχει το στάδιο της μη-δράσης και της Νιρβάνα για τον εαυτό του μόνο.

Όμως, καθώς ασκεί αυτήν τη Μέση Οδό, δεν πρέπει κανείς να προσκολλάται στις ακραίες καταστάσεις τού είναι και τού δεν είναι,

και τότε μπορεί να εισέλθει στο στάδιο του κενού Σαμάντι, δηλ. τη βαθιά συγκέντρωση του νου που χαρακτηρίζεται από γαλήνη και ειρήνη.

Στο σχολείο αρχίζει κανείς από το νηπιαγωγείο και μπορεί να φτάσει στο επίπεδο της διδακτορικής διατριβής, σε όλα τα στάδια της πορείας του αποκαλείται μαθητής ή σπουδαστής. Παρόμοια, κατά την εξέλιξη της άσκησης στο Ντάρμα των Μποντισάττβα, αρχίζει κάποιος με τον όρκο της Μποντιτσιίτα και προουδεύει μέχρι το τελικό στάδιο της Διαμαντένιας Καρδιάς. Τα αρχικά στάδια της άσκησης είναι ακόμη στο κοσμικό επίπεδο, αλλά τελικά θα μπορεί να προσεγγίσει τον Καρπό του Βούδα.

Όλα τα στάδια χαρακτηρίζονται ως στάδια Μποντισάττβα και η εξάσκηση είναι συνεχής. Το στάδιο ενός Μποντισάττβα, αμέσως πριν επιτύχει τον Καρπό του Βούδα, ονομάζεται η Τελική Διαμαντένια Καρδιά. Αν και δεν είναι εύκολο να το φέρει σε πέρας, μην εγκαταλείποντας τον Νου των Μποντισάττβα ούτε για μία στιγμή, θα ολοκληρώσει κανείς σταδιακά το έργο και θα επιτύχει τον στόχο.

(Συνεχίζεται)

Υπερβατική Ερμηνεία περί Θείου Στα όρια της Επιστήμης

Κωνσταντίνος Κοντούλης

Πολύ φοβάμαι ότι τα ερωτήματα για την προέλευση, το πεπρωμένο και το σκοπό του ανθρώπου είναι αναπάντητα. Ο Karl Popper τα αποκάλεσε «έσχατα ερωτήματα». Είναι φυσικό λοιπόν να ρωτήσει κάποιος, γιατί τα θέσαμε και μπλεχτήκαμε σε μια «αέ-ναη προσιπάθεια» να δώσουμε απαντήσεις; Πώς θα διακρίνουμε επίσης τις σοβαρές απαντήσεις από τις πρόχειρες ή τις λαθεμένες;

Εφόσον χρησιμοποιούμε τον όρο «αλήθεια», με τη συμβατική έννοια της αντιστοιχίας, στην πραγματικότητα είναι σαφές ότι δεν υπάρχει λόγος να ρωτήσουμε αν οι απαντήσεις είναι αληθινές ή όχι. Συμφωνήσαμε ήδη ότι δεν αντιστοιχούν στην πραγματικότητα. Τίθενται αυτά τα ερωτήματα επειδή έχουμε τη συνήθεια να ρωτάμε. Η κοινή εμπειρία και η επιστήμη ριζωσαν τόσο βαθιά μέσα μας, που ελπίζουμε πως και αυτά τα ερωτήματα θα έχουν απαντήσεις, πως κάποια αιτία υπάρχει για όλα τα πράγματα. Τι ελπίζουμε λοιπόν από τις υπερβατικές απαντήσεις;

Οι απαντήσεις που θέλουμε είναι όσες ανακουφίζουν από το άγχος της μη κατανόησης και διώχνουν το φόβο του σκότους (το σκοτάδι είναι που φοβούνται τα παιδιά και οι γέροντες προς το τέλος της ζωής τους). Δεν είναι όλες κατ' ανάγκη οι απαντήσεις που θα δίνουμε σε ένα παιδί, σωστές ή κατανοητές. Είναι όμως αρκετά ικανοποιητικές ώστε να σταματούν προσωρινά τις ερωτήσεις του. Έτσι κι εμείς, είτε απλοί άνθρωποι είτε επιστήμονες, αναζητάμε την πνευματική γαλήνη. Η αποδοχή των υπερβατικών απαντήσεων πρέπει να αξιολογείται ανάλογα με το βαθμό πνευματικής γαλήνης που προσφέρουν.

Οτιδήποτε κι αν αναμένουμε από τις υπερβατικές απαντήσεις, πρέπει ταυτόχρονα αυτές να μην είναι εμφανώς ασυμβίβαστες με τον κόσμο της εμπειρίας και της κοινής λογικής, διότι η κατάφωρη και προκλητική ασυμφωνία θα διατάρασσε την πνευματική μας γαλήνη. Η ασυμφωνία αυτή διαπιστώνεται σαφέστατα στο ζήτημα

του κακού και την προσπάθειά μας να συμβιβάσουμε την ιδέα του πανάγαθου Θεού, με τις διαθέσεις και τα συμβάντα της Φύσης που είναι αδύνατο να συμβιβαστούν. Με αυτό το πρόβλημα καταπιάστηκε φυσικά και η βασίλισσα των επιστημών, αλλά όχι τόσο πειστικά ώστε να μας δώσει την ποθητή γαλήνη του νου.

Είναι η πίστη θέμα εγκεφάλου;

Οι θρησκευτικές πεποιθήσεις και η πνευματικότητα, αποτελούν σε αντικείμενο τόσο των θεολόγων όσο και των φιλοσόφων μέχρι πρόσφατα. Σήμερα, ένα νέο επιστημονικό πεδίο επιχειρεί να αποκαλύψει τη σχέση μεταξύ της εγκεφαλικής δραστηριότητας και των θρησκευτικών τάσεων. Το θέμα των πνευματικών και κατασκευαστικών θρησκευτικών εμπειριών είναι αρκετά δημοφιλές σε όλο τον κόσμο. Αυτές οι εμπειρίες αντικατοπτρίζουν τις ιδέες και την πίστη κάθε ατόμου, και δείχνουν πόσο κοντά βρισκείται κάθε άτομο στην ιδέα της «ανώτερης δύναμης».

Οι περισσότεροι άνθρωποι θα συμφωνούσαν ότι η εμπειρία της πίστης δεν συγκρίνεται με οτιδήποτε διαφορετικό. Ο νευροεπιστήμονας και συντάκτης του άρθρου «*Why We Believe What We Believe*», Dr. Andrew Newberg, αγωνίζεται να στρέψει την κοινή γνώμη προς διαφορετική κατεύθυνση. Προσπαθεί να εντοπίσει τον τρόπο με τον οποίο συλλαμβάνει ο ανθρώπινος εγκέφαλος τις έννοιες της πνευματικότητας και της θρησκείας.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν μέρος μιας νέας επιστήμης που ονομάζεται Νευροθεολογία, η οποία ασχολείται με τη μελέτη της σχέσης μεταξύ εγκεφαλικής λειτουργίας και θρησκευτικών ή μυστικιστικών τάσεων και εμπειριών. Ο A. Newberg χρησιμοποίησε την τεχνολογία της απεικόνισης του εγκεφάλου για τη μελέτη της αντίδρασης του εγκεφαλικού δικτύου σε περιπτώσεις θρησκευτικής κατάνυξης. Τα μέλη της ερευνητικής ομάδας του καθηγητή, που εργάστηκαν στο πανεπιστήμιο της Πενσυλβανίας, έμειναν έκπληκτα από τα αποτελέσματα της έρευνας «Όταν κάποιος μιλάει για τις θρησκευτικές πεποιθήσεις ή πρακτικές, παρατηρείται μια πολύ μεγάλη ομοιότητα ανάμεσα στην πρακτική και τις παραδόσεις».

Ο πρόσθιος λοβός του εγκεφάλου, η περιοχή πίσω από το μέτωπο, βοηθάει στην εστίαση της προσοχής μας στις προσευχές και στο διαλογισμό. Ο A. Newberg θεωρεί ότι η θρησκεία είναι ο κυριότερος παράγοντας ισορροπίας σε μια κοινωνία και τονίζει ότι παρόμοιες περιοχές του εγκεφάλου επηρεάζονται κατά τη διάρκεια της προσευχής και του διαλογισμού. Προτείνει ότι το σύστημα απεικόνισης και ανάλυσης των λειτουργιών του εγκεφάλου

μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση αλλά και στην απόδειξη της θεωρίας, που υποστηρίζει ότι ο ανθρώπινος εγκέφαλος είναι κατασκευασμένος έτσι ώστε να πιστεύει στον Θεό. Επιπλέον αναφέρει ότι είναι πιθανόν η ύπαρξη της πίστης να οφείλεται σε κάποια ιδιαίτερα παγκόσμια χαρακτηριστικά του εγκεφάλου μας, τα οποία κάνουν πιο εύκολη την ανθρώπινη πίστη σε μια ανώτερη δύναμη. Για έναν περιεργό λόγο, οι πιο ένθερμοι πιστοί, αλλά και οι αθεϊστές, στρέφονται στη μέθοδο της απεικόνισης του εγκεφάλου για την στήριξη των απόψεών τους. Σήμερα, επιστημονικές απεικονίσεις μπορούν να εντοπίσουν τις σκέψεις μας για τον Θεό. Όμως θα χρειαστεί πολύ περισσότερη προσπάθεια, χρόνος και πίστη για την ανακάλυψη της αιτίας για την οποία επικαλούμαστε αρχικά τον Θεό.

Ο δρόμος της επιστήμης προς την αλήθεια

Συχνά ακοιγόνται δηλώσεις από επιστήμονες, ιδιαίτερα από το χώρο των θετικών επιστημών, όπως: «Μόνο η επιστήμη είναι ορθολογική, μόνο η επιστήμη κατακτά την αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι απλή δοξασία. Αν κάτι δεν μπορεί να προσδιοριστεί ποσοτικά ή να ελεγχθεί από την επιστημονική μέθοδο, δεν θεωρείται αληθινό και ορθολογικό». Η αντίληψη αυτή είναι ευρέως διαδεδομένη στη Δυτική σκέψη και, σύμφωνα με αυτήν, η επιστήμη είναι το υπόδειγμα της αλήθειας και της ορθολογικότητας. Οτιδήποτε δεν ταυτίζεται με θεμελιωμένες επιστημονικές απόψεις, ή δεν υπόκειται στην επιστημονική μεθοδολογία, δεν είναι αληθές ή ορθολογικό. Η επιστήμη κατ' αποκλειστικότητα αποτελεί το μοντέλο της διανοητικής μας υπεροχής.

Η επιστήμη θεωρεί αληθινή και ορθολογική μια πρόταση ή θεωρία, αν και μόνον έχει επιτυχώς μορφοποιηθεί, ελεγχθεί και χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με κατάλληλη επιστημονική μεθοδολογία. Δεν υπάρχουν αλήθειες εκτός των επιστημονικών αληθειών, και αν ακόμη υπάρχουν, κανένας απολύτως λόγος δεν συντρέχει να γίνουν αποδεκτές.

Ορθολογισμός – Τεκμήρια

Αν η ορθολογικότητα έχει σχέση με το κατά πόσον οι πεποιθήσεις διαμορφώνονται με βάση τα τεκμήρια και τις ενδείξεις, και αν η διαμόρφωση ορθολογικών πεποιθήσεων απαιτεί την ύπαρξη επαρκών τεκμηρίων, τότε κανείς, ούτε η ίδια η Θεία ύπαρξη, αν υπάρχει, δεν θα μπορεί να μας κατηγορήσει γιατί δεν πιστεύουμε στην Ύπαρξή Του. Πολλοί ισχυρίζονται ότι η πίστη υπερβαίνει

τον λόγο. Ίσως! Αλλά δεν μπορεί να τον υπονομεύσει, δηλαδή δεν μπορεί να απαιτεί από τον λόγο να χαμηλώνει τον πήχη για να περάσει η πίστη. Φυσικά όμως τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά. Οι οπαδοί της ορθολογικότητας της πίστης μπορούν να επικαλεστούν τον Καντ, ότι ναι μεν έθεσε την πίστη στην ύπαρξη του Θεού εκτός της δικαιοδοσίας του θεωρητικού λόγου, αλλά την ενέταξε (έστω και με κάποιες θεωρητικές αυθαιρεσίες) εντός της δικαιοδοσίας του πρακτικού

λόγου. Δεν μπορεί κανείς να υποτιμήσει το γεγονός ότι η σχέση λόγου και πίστης (θρησκευτικής πίστης) είναι σύνθετη. Αλλά δεν έπεται από αυτό ότι η πίστη είναι εκτός της δικαιοδοσίας του λόγου. Τίποτα δεν είναι εκτός της δικαιοδοσίας του λόγου.

Αναδύεται αμέσως το ερώτημα, που είναι το εξής: «Αποτελούν τα όρια της επιστήμης (των μεθόδων της και των πορισμάτων της) τα όρια του λόγου;». Οι απαντήσεις ποικίλουν και η επικρατούσα άποψη είναι μάλλον αρνητική. Δηλαδή οι νόρμες του πρακτικού λόγου μάλλον υπερβαίνουν την επικράτεια της επιστήμης, με δεδομένο ότι ακόμα και αν τα όρια του λόγου υπερβαίνουν τα όρια της επιστήμης, δηλαδή όταν ο λόγος υπερβαίνει οτιδήποτε έπεται από την επιστημονική εικόνα του κόσμου, οφείλει τουλάχιστον να μην το αντικρούει. Με άλλα λόγια, οι επεκτάσεις του λόγου πρέπει να είναι τουλάχιστον συνεπείς με τα επιστημονικά δεδομένα, και αυτό γιατί η επιστήμη είναι ό,τι καλύτερο διαθέτουμε όσον αφορά την ορθολογικότητα αλλά και τη γνώση.

Ακόμη, δεν υπάρχουν ουσιαστικά όρια στην επιστήμη. Δεν υπάρχει τομέας της ανθρώπινης δραστηριότητας, τον οποίο αδυνατεί να φωτίσει. Ένα ζήτημα ή μια πεποίθηση έξω από το χώρο της επιστήμης, μπορούν να γίνουν ορθολογικά αποδεκτά στο βαθμό που η επιστήμη είναι σε θέση να τους παρέχει υποστήριξη. Συνεπώς, έχουμε μια διανοητική και ίσως ηθική υποχρέωση να επιδιώκουμε τη χρήση της επιστήμης στην επίλυση προβλημάτων σε άλλους τομείς. Προβλήματα τα οποία μέχρι σήμερα έχουν μείνει ανέγγιχτα. Για παράδειγμα, τα προβλήματα που αφορούν το νου, πρέπει να επιλυθούν με τις μεθόδους της νευροφυσιολογίας και της

νευροθεολογίας, με τη βοήθεια της επιστήμης των υπολογιστών. Η όποια άποψη της επιστήμης είναι δογματική και ταυτόχρονα αυτοαναιρούμενη. Μια πρόταση ή δήλωση είναι αυτοαναιρούμενη όταν εμπεριέχεται στο πεδίο αναφοράς της και διαψεύδει τον εαυτό της, δηλαδή δεν συμφωνεί με τα δικά της κριτήρια αποδοχής. Για παράδειγμα οι προτάσεις: «Δεν υπάρχουν αλήθειες», «δεν υπάρχουν Ελληνικές προτάσεις», «δεν υπάρχουν», είναι όλες αυτοαναιρούμενες. Αν είναι ψευδείς, είναι ψευδείς.

Αν θεωρηθούν αληθείς, αυτό που ισχυρίζονται τις καθιστά ψευδείς. Κα αφού τίποτα δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα αληθές και ψευδές, αποδεικνύονται τελικά ψευδείς. Τα δεδομένα που τις διαψεύδουν εμπεριέχονται αναπόφευκτα στις ίδιες τις προτάσεις. Κατά τον ίδιο τρόπο, αυτοαναιρούμενη είναι και η δογματική άποψη της επιστήμης ότι «αληθές και ορθολογικό είναι μόνον ό,τι μπορεί να γνωσθεί από την επιστήμη, ή να προσδιοριστεί ποσοτικά και ελεγχθεί εμπειρικά».

Η πρόταση δεν μπορεί να ελεγχθεί εμπειρικά ή να προσδιοριστεί ποσοτικά. Ισοδύναμα, θα ήταν δυνατόν να ελεγχθεί ότι ο ορισμός, οι σκοποί και η θεμελίωση της επιστήμης είναι φιλοσοφικές παραδοχές (προϋποθέσεις) για την επιστήμη και δεν μπορούν να επικυρωθούν από αυτήν. Υπάρχει διαφορά μεταξύ του «κάνω επιστήμη» και «λογίζομαι τι είναι επιστήμη και πώς αυτή λειτουργεί». Στα όρια αυτά της επιστήμης δεν συμπεριλαμβάνονται τρεις κατηγορίες, παρά το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν:

Πρώτον, δεν συζητούνται πρακτικά όρια της επιστήμης, που αφορούν διαμάχες για το πόσο μακριά μπορεί να φθάσει η επιστήμη, αν κάποιος πάρει υπόψη του τον περιορισμό της επιστημονικής προόδου στην πράξη, λόγω των πεπερασμένων κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών πηγών.

Δεύτερον, δεν συζητούνται κοινωνικό-ηθικά όρια της επιστήμης, όπως για παράδειγμα η αλόγιστη διοχέτευση εθνικών πόρων σε επιστημονικά προγράμματα, οι οποίοι θα μπορούσαν να διατεθούν για άλλους σκοπούς (εξάλειψη της φτώχειας κ.α.).

Τρίτον, δεν συζητούνται τα όρια τα οποία θέτει ένας κλάδος της επιστήμης σε άλλον.

Ως παραδοχές της επιστήμης μπορούν να θεωρηθούν:

1. Η ύπαρξη ενός ανεξάρτητου από κάποια θεωρία εξωτερικού κόσμου.
2. Η διαρθρωμένη φύση του εξωτερικού κόσμου.
3. Η δυνατότητα γνώσης του εξωτερικού κόσμου.
4. Η ύπαρξη αλήθειας.

5. Οι νόμοι της λογικής.
6. Η ύπαρξη ομοιομορφίας στη Φύση και η ισχύς της επαγωγικής μεθόδου για την εξαγωγή πορισμάτων.
7. Η αξιοπιστία των διανοητικών και αισθητηριακών μας μέσων στην απόκτηση αληθείας.
8. Η επάρκεια της γλώσσας στην περιγραφή του κόσμου.
9. Η ύπαρξη των αφηρημένων μαθηματικών οντοτήτων που ονομάζονται αριθμοί, και η δυνατότητα εφαρμογής της γλώσσας των μαθηματικών σε φυσικά φαινόμενα.
10. Η ύπαρξη ηθικών, γνωσιολογικών και μεθοδολογικών αξιών.
11. Η ύπαρξη συνοριακών συνθηκών σε φυσικούς νόμους ή φαινόμενα.

Με όσα αναφέρθηκαν γίνεται φανερό η ανεπάρκεια της επιστήμης και τα όριά της. Ότι υπάρχουν τομείς μη ταυτιζόμενοι με την επιστήμη, όπως η φιλοσοφία και η θεολογία, οι οποίοι εμπειριέχουν στοιχεία γνώσης. Ανεξάρτητα δε από τις απόψεις για τους τρόπους και τη μορφή συσχέτισης επιστήμης, φιλοσοφίας και θεολογίας, μια ολοκληρωμένη κοσμοαντίληψη δεν μπορεί αργότερα να αποκλείσει τη δυνατότητα διαλόγου, αλλά και τη συνεισφορά κάποιου από τους τρεις τομείς στην προσέγγιση των σοβαρών ερωτημάτων, που έχει θέσει ποτέ ο άνθρωπος σε αναζήτηση της ταυτότητάς του.

Μετά από πολλούς αιώνες θεωριών, παρατηρήσεων και ερευνών, καταφέραμε να κατακτήσουμε την επιστημονική μέθοδο. Για την πλήρη κατανόηση αυτής της απέραντης δημιουργίας που μας εμπειριέχει, χρειάζεται μάλλον μια αγαστή συνεργασία όλων των «μεθόδων», ένα αρμονικό κοινό μονοπάτι. Ίσως μας λείπουν οι Αρχές του...

Το μεγάλο μυστικό του κόσμου μας είναι ότι στον κόσμο υπάρχουν μεγάλα μυστικά!

Πηγές: Στα Όρια της Επιστήμης 1984, Peter Medawar (Βραβείο Νόμπελ Ιατρικής) – M.Stack, *Self-Refuting Arguments, Metaphilosophy* 14 (1983) – David K.Clark, *Dialogical Apologetics (Grand Rapids, Baker 1993)* – John Lesea, *An Historical Introduction to the Philosophy of Science (Oxford 1993)*, *Philosophy of Science and Historical Enquiry (Oxford 1987)*, Moreland, *Christianity and the Nature of Science* – Eman McMullin, *Alternative Approaches to the Philosophy of Science, Scientific Knowledge (1987)*.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

(Από τη διδασκαλία του Ερμή Τρισμέγιστον στον Ασκληπιό)

Όλες οι ανθρώπινες ψυχές, Ασκληπιέ, είναι αθάνατες. Όμως δεν είναι ομοειδείς. Ποικίλες ψυχές έχουν δημιουργηθεί με διαφορετικό τρόπο, γιατί διαφέρουν ως προς την ποιότητα (...).

Όλες οι ψυχές εξαρτώνται από τις ουράνιες δυνάμεις και διανέμονται στα όντα ως εξής. Τα γένη κάθε είδους ακολουθούν τη μορφή του είδους. Το γένος είναι το σύνολο που αποτελείται από είδη. Το είδος είναι μέρος του γένους. Έτσι το γένος των θεών παράγει είδη θεών και το γένος των δαιμόνων παράγει είδος δαιμόνων. Παρόμοια, το γένος ή φυλή των ανθρώπων, όπως και των πτηνών και όλων των όντων που περιέχει ο Κόσμος, γεννά είδη παρόμοιας μορφής με το γένος του (...).

Τα είδη του ανθρώπινου γένους είναι ποικίλα και διαφορετικού χαρακτήρα. Αυτοί, όπως και οι δαίμονες, έρχονται από τον ουρανό και σχετιζόμενοι με άλλα είδη, σχηματίζουν πολλές και στενές σχέσεις σχεδόν με όλα τα άλλα είδη. Έτσι ο άνθρωπος, που μέσω της δύναμης του νου –μέσω του οποίου συγγενεύει με τους θεούς– προσηλώνεται στους θεούς με ευσεβή αφοσίωση, γίνεται σαν τους θεούς. Όποιος προσκολλάται στους δαίμονες, γίνεται σαν τους δαίμονες. Εκείνος πάλι που ικανοποιείται με τη μεσότητα του γένους του, παραμένει άνθρωπος και τίποτε περισσότερο. Συνεπώς όλα τα είδη του ανθρώπινου γένους, ανάλογα με την προσκόλλησή τους σε είδη αυτού ή του άλλου γένους, θα μοιάζουν με εκείνα στα οποία προσκολλούνται (...).

Ο άνθρωπος λοιπόν, Ασκληπιέ, είναι ένα θαύμα άξιο σεβασμού και τιμής. Οικειοποιείται τις ιδιότητες του θεού σαν να ήταν θεός. Εξοικειώνεται με το γένος των δαιμόνων, γνωρίζοντας ότι προέρχεται από την ίδια πηγή. Έχοντας ισχυρή πεποίθηση σε εκείνο το μέρος του που είναι θείο, περιφρονεί το άλλο μέρος που είναι ανθρώπινο. Πόσο θαυμασιότερα είναι αναμειγμένες οι ιδιότητες του ανθρώπου, από εκείνες των άλλων όντων!

Συνδέεται με τους θεούς, αφού υπάρχει μέσα του ένα θείο μέρος και συγγενεύει με αυτούς. Περιφρονεί το μέρος εκείνο της φύσης του που τον καθιστά γήινο, και όλα τα άλλα με τα οποία συνδέεται αναγκαστικά εξαιτίας της ουράνιας διάταξης, τα προσδένει με τα δεσμά της συμπάθειας. Υψώνει με σεβασμό τα μάτια ψηλά στον ουρανό, φροντίζει τη γη κάτω. Ευλογημένος στη μεσότητά του, είναι έτσι το-

ποθητημένους ώστε αγαπάει όλα όσα είναι κάτω από αυτόν και αγαπιέται από τα όντα που βρίσκονται πάνω από αυτόν.

Έχει πρόσβαση σε όλα. Διαπερνά τη θάλασσα με την οξύτητα της διανοιάς του και ο ουρανός δεν είναι μακριά από αυτόν, αφού τον μετρά με την μεγαλοφυΐα του σαν να ήταν κοντά του. Με την ταχύνοιά του διαπερνά τα στοιχεία. Τα πυκνά σύννεφα της ατμόσφαιρας δεν συσκοτίζουν το μάτι του νου του. Η στερεά γη δεν μπορεί να εμποδίσει το έργο του, ούτε τα βάθη της θάλασσας μπορούν να θολώσουν το διαφορετικό βλέμμα του. Είναι τα πάντα και παντού (...).

Ο άνθρωπος και μόνον ο άνθρωπος ανάμεσα στα έμψυχα όντα, είναι διπλής φύσης. Συντίθεται από δύο μέρη. Το ένα είναι αυτό που οι Έλληνες ονομάζουν ουσιώδες, ενώ εμείς το ορίζουμε ως «αυτό που σχηματίστηκε καθ' ομοίωση του θεού». Το άλλο μέρος είναι τετραπλό. Αυτό που οι Έλληνες αποκαλούν «υλικό» και εμείς «γήινο». Σε αυτό είναι καλά κλεισμένο το θεοειδές, έτσι ώστε ο θεός νους που διαμένει εκεί –μαζί με τις έννοιες του καθαρού νου, που είναι συγγενικές προς αυτόν– απομονωμένος από καθετί άλλο, να μένει ατάραχος, περιβεβλημένος από το σώμα, σαν μέσα σε τείχος (...).

Αλλά βλέπω, Ασκληπιέ, ότι ανυπομονείς να μάθει πώς μπορεί ο άνθρωπος να υπηρετεί τον ουρανό και τα όντα που βρίσκονται εκεί. Άκου λοιπόν, Ασκληπιέ (...). Ο Άνθρωπος γνωρίζει τον εαυτό του καθώς και τον Κόσμο, αφού ξέρει ποια δράση είναι κατάλληλη για το ρόλο που οφείλει να παίζει, και ξέρει επίσης τι πράγματα πρέπει να χρησιμοποιήσει για τους σκοπούς του και σε ποια όντα να προσφέρει υπηρεσία, αποδίδοντας ύμνους και ευχαριστίες στον θεό και σεβόμενος την εικόνα του θεού, χωρίς να του διαφεύγει ότι και ο ίδιος είναι μια δεύτερη εικόνα του θεού. Η μία είναι ο Κόσμος και η άλλη ο Άνθρωπος, αφού ο Άνθρωπος –όπως και ο Κόσμος– είναι ένα μοναδικό σύνολο φτιαγμένο από ποικίλα μέρη.

Πρέπει να σημειώσεις ότι, για να είναι εξοπλισμένος ο Άνθρωπος και από τις δύο μεριές, έπρεπε να σχηματιστεί έτσι ώστε το καθένα από τα δύο μέρη του να αποτελείται από τέσσερα στοιχεία. Έτσι, λόγω του θείου μέρους του –που συντίθεται από άλλα ανώτερα στοιχεία, δηλαδή νου, διάνοια, πνεύμα και λόγο–, είναι ικανός να ανυψωθεί στον ουρανό. Όμως, λόγω του υλικού μέρους του που αποτελείται από πυρ, ύδωρ, γη και αέρα –και είναι θνητό– δεν μπορεί να αφήσει, να λησμονήσει και να εγκαταλείψει τα πράγματα εκείνα των οποίων του έχουν εμπιστευθεί τη φύλαξη. Έτσι ο άνθρωπος, αν και μερικά είναι θεός, είναι και μερικά θνητός, όντας κλεισμένος σε ένα σώμα (...).

(Πηγή: Ερμής ο Τρισμέγιστος, Ερμητικά Κείμενα Άπαντα)

Ύμνος στο Διαλογισμό

Hakuin

(Πατέρας του σύγχρονου Ριζάι Zen της Ιαπωνίας, 1685-1768)

Όλα τα αισθανόμενα όντα είναι κυρίως Βούδες. Είναι σαν τον πάγο και το νερό. Χωρίς νερό δεν μπορεί να υπάρξει πάγος. Έξω από τα αισθανόμενα όντα, πού μπορούμε να βρούμε Βούδες;

Μην ξέροντας πόσο κοντά είναι η Αλήθεια, οι άνθρωποι τη ζητούν μακριά. Τι κρίμα! Είναι σαν εκείνον που, όντας μέσα στο νερό, φωνάζει ικετευτικά γιατί διψάει. Είναι σαν το γιο ενός πλούσιου, που περιπλανιέται ανάμεσα σε φτωχούς.

Ο λόγος που περνάμε μέσα από τους εξη κόσμους, είναι επειδή είμαστε χαμένοι στο σκοτάδι της άγνοιας. Γιατί να γλιστράμε όλο και πιο πολύ στο σκοτάδι, αφού μπορούμε να ξεφύγουμε από τη γέννηση και το θάνατο;

Σε σχέση με το διαλογισμό που ασκείται στο Μαχαγιάνα, δεν έχουμε λόγια να το εξιμνήσουμε κατάλληλα. Οι τέλειες αρετές, όπως αγαθοεργία, ηθική κλπ, η επίκληση του ονόματος του Βούδα, η ομολογία και η ασκητική πειθαρχία, και πολλές άλλες πράξεις χάρις, όλα αυτά βγαίνουν από την άσκηση του Διαλογισμού.

Ακόμη και εκείνοι που θα τον ασκήσουν μόνο μια φορά, θα δουν να απομακρύνεται όλο το κακό τους κάρμα. Πουθενά δεν θα συναντήσουν τις κακές ατραπούς, αλλά η Αγνή Χώρα θα είναι μέσα στις δυνατότητές τους.

Με σεβάσιμα καρδιά, ας ακούσουν έστω μια φορά αυτήν την Αλήθεια. Ας την εξυμνήσουν και ας την ενστερνιστούν και σίγουρα θα ευλογηθούν άπειρα.

Γιατί αυτοί που, διαλογιζόμενοι μέσα τους επιμαρτυρούν την αλήθεια της φύσης του Εαυτού, την αλήθεια ότι η φύση του Εαυτού είναι μη φύση, αυτοί έχουν προχωρήσει πέρα από τη σφαίρα της σοφιστείας.

Γι' αυτούς ανοίγει η πύλη του ενιαίου της αιτίας και του αποτελέσματος, που οδηγεί κατευθείαν στην απραπό της μη δυαδικότητας και της μη τριαδικότητας.

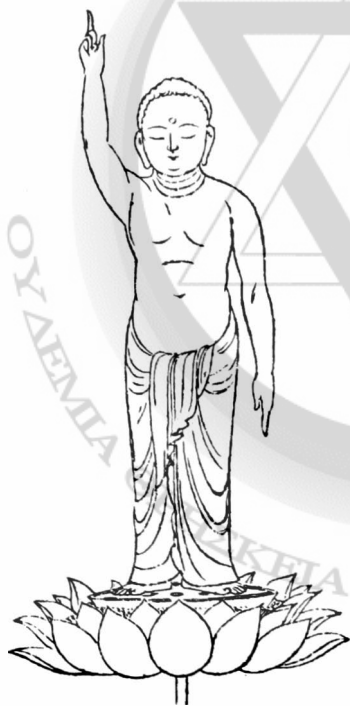
Προσηλωμένοι στο μη ξεχωριστό που ενυπάρχει στα ξεχωριστά πράγματα, είτε πάνε είτε έρχονται, παραμένουν πάντα ακίνητοι.

Εστιασμένοι στη μη σκέψη που ενυπάρχει στις σκέψεις, σε κάθε πράξη τους ακούν τη φωνή της αλήθειας.

Πόσο απεριόριστος είναι ο ουρανός του ελεύθερου σαμάντι!

Πόσο διάφανο είναι το τέλειο φεγγαρόφωτο της τετραπλής σοφίας! Εκείνη τη στιγμή, τι τους λείπει;

Καθώς η Αλήθεια, αιώνια γαλήνια, αποκαλύπτεται σε αυτούς, αυτή εδώ η γη είναι η Λώπινη χώρα της Αγνότητας και αυτό εδώ το σώμα είναι το σώμα του Βούδα.

Η Γέννηση του Βούδα

(Πηγή: Ντ. Τ. Σουζούκι, ZEN, Παράδοσιακά κείμενα)

ΘΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25, 106 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.210 3620702 ΤΗΛ & FAX: 210 3610961

Είσοδος Ελευθέρα – Ώρα 8:00 μμ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

- Τετάρτη 5, ΥΠΑΤΙΑ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοιάς
Τρίτη 11, ΗΛΙΟΣ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοιάς
Τετάρτη 12, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γ.Γιανναδάκης: Περί αμαρτίας
Πέμπτη 13, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μαρία Βάγια: Sanatana Dharma –
Ο αιώνιος νόμος, η πρωταρχική αλήθεια Μέρος 1ον
Παρασκευή 14, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Θεόδωρος Κατσιρής: «Θεοσοφικό Έπιθλο»
Δευτέρα 17, ΑΘΗΝΑ. Κων. Κοντούλης: Φαινομενολογία
Τρίτη 18, ΟΡΦΕΥΣ. Εισηγήση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος (*)
Τετάρτη 19, Γ. Γεωργιάδης: Οι Επιστολές των Μιχαήλ –
Επιστολή Κουτχούμ Ι. προς τον Α.Π.Σίννετ
Πέμπτη 20, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γ.Σιβρής
Παρασκευή 21, ΑΛΚΥΩΝ. Αν.Μιχαλάκης: Ποίηση σύγχρονων Ελλήνων Θεόσοφων
Τρίτη 25, ΗΛΙΟΣ. Εισηγήση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
Τετάρτη 26, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κυριακή Αντωνίου: Ηθική
Πέμπτη 27, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μαρία Βάγια: Vaidika Dharma: Η θρησκεία των Βεδών –
Βεδική Φιλολογία. Sanatana Dharma Μέρος 2ον
Παρασκευή 28, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Αντ.Πασινατσάσπουλος: Η ίδρυση της Θ.Ε. στην Ελλάδα
Δευτέρα 31, ΑΘΗΝΑ.Γιώργος Γκόργκας: Η Τριάς εις το Απώλυτο

() Τα μέλη των στοιών ΗΛΙΟΣ και ΟΡΦΕΥΣ αναπολαύσιζον σε κάθε συνάντησή τους, το προς συζήτηση θέμα της επόμενης συνάντησης. Σχετική ενημέρωση αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων.*

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

- Τρίτη 1, ΟΡΦΕΥΣ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοιάς
Τετάρτη 2, ΥΠΑΤΙΑ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοιάς.
Πέμπτη 3, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γεώργιος Σιβρής
Παρασκευή 4, ΑΛΚΥΩΝ. Νίκος Χαφαλάκης: Μαγεία και Αποκρυφισμός
Τρίτη 8, ΗΛΙΟΣ. Εισηγήση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
Τετάρτη 9, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Βασίλης Ρένεσης: Επί σχολών διατελών έφιππος...
(Περί Ιπποσύνης και τα συναφή)

- Πέμπτη 10, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μ. Βάγια: Τα κείμενα Ουπανισάντ και η απολύτη πραγματικότητα. Πέρα από το πέπλο του Vishvakarman. Sanatana Dharma Μέρος 3ον.
- Παρασκευή 11, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Ρένα Κεραλούδη: Φιλοσοφία και Θρησκεία
- Δευτέρα 14, ΑΘΗΝΑ. Θεόδωρος Κατσουράς: Το νόημα της ζωής
- Τρίτη 15, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Τετάρτη 16, ΥΠΑΤΙΑ. Sasha Chaitow: Σύμβολα – Η γλώσσα της ψυχής
- Πέμπτη 17, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γεώργιος Σιβρής
- Παρασκευή 18, ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ADYAR. Ομιλία/δεξίωση
- Τρίτη 22, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Τετάρτη 23, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ.Κ. Αντωνίου: Ιδεαλισμός και Θεοσοφία
- Πέμπτη 24, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μαρία Βάγια: Η έννοια της Trimurti και ο οπισθοβολισμός της Sanatana Dharma Μέρος 4ον
- Παρασκευή 25, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Γεώργιος Στεφανάκης: Μελοποιημένη ποίηση Κριшнаमोर्ति
- Δευτέρα 28, ΑΘΗΝΑ. Μιχαήλ Γρηγορίου: Μύστες και Αλχημιστές
- ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος

ΜΑΡΤΙΟΣ

- Τρίτη 1, ΟΡΦΕΥΣ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς
- Τετάρτη 2, ΥΠΑΤΙΑ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς
- Πέμπτη 3, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γεώργιος Σιβρής
- Παρασκευή 4, ΑΛΚΥΩΝ. Μίκης Βουτσίνος: Θεοσοφική ενυπόληση των μυστηρίων της ζωής
- Τρίτη 8, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Τετάρτη 9, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γ. Γιανναδάκης
- Πέμπτη 10, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μαρία Βάγια: Οι έξι φιλοσοφικές σχολές της Ινδίας. Οι σχολές Σάνκχα και Γιόγκα. Sanatana Dharma Μέρος 5ον
- Παρασκευή 11, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Γιώργος Κομετζόπουλος: Η Πυθαγόρειος παλιγγενεσία
- Δευτέρα 14, ΑΘΗΝΑ. Θεόδωρος Θεοφάνους: Ο Μύστης Γκαίτε
- Τρίτη 15, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Τετάρτη 16, ΥΠΑΤΙΑ. Έρικα Γεωργιάδη: Πλάτωνος, η θεωρία της ψυχής
- Πέμπτη 17, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γεώργιος Σιβρής
- Παρασκευή 18, ΑΛΚΥΩΝ. Στυλιανός Τάκας: Η συμβολική της Θεοσοφίας
- Τρίτη 22, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Τετάρτη 23, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γ. Γιανναδάκης
- Πέμπτη 24, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μαρία Βάγια: Ο Σανκάρα και η φιλοσοφία του. Το μονοπάτι της γνώσης «Βεντάντα». Sanatana Dharma Μέρος 6ον
- Δευτέρα 28, ΑΘΗΝΑ. Παναγιώτης Ζώης: Η Συνείδηση
- Τρίτη 29, ΟΡΦΕΥΣ. Χ.Δ. (Πρόεδρος της στοάς «Κάβειρος», Αλεξ/πολης): Η Ασκητική του Ν.Καζαντζάκη
- Τετάρτη 30, ΥΠΑΤΙΑ. Νίκος Φωκιάς: Η νύκτα των Ευχαριστιών
- Πέμπτη 31, ΑΠΟΛΛΩΝ. Θεοσοφικό θέμα. Εισηγητής: Γεώργιος Σιβρής

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΣΤΟΑ «ΚΑΒΕΙΡΟΣ», ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

- Κυριακή 16, Έναρξη Ημερολογιακού Έτους / Κοπή Πίτας
Ομιλία Δ.Χ. / Θεοσοφικό 5'λεπτό / Διαλογισμός.
Κυριακή 30, Βρέντζου Κλεονίκη: «Τσάικρας» / Θεοσοφικό 5'λεπτό / Διαλογισμός.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

- Πέμπτη 17, Εορτή της ημέρας του Adyar. Ομιλία Δ.Χ.
Θεοσοφικό 5'λεπτό / Διαλογισμός.
Κυριακή 27, Αντωνιάδης Δημήτριος: «Το μυστήριο του Θανάτου»
Θεοσοφικό 5'λεπτό / Διαλογισμός.

ΜΑΡΤΙΟΣ

- Κυριακή 13, Δούζας Δημοσθένης: «Γερουτιζόν και Φιλοκαλία στην καθ' ημάς Ανατολή»
Θεοσοφικό 5'λεπτό / Διαλογισμός.
Κυριακή 20, Αθανασίου Χαρίτλειος: «Μικτός Ελευθεροτεκτονισμός»
Θεοσοφικό 5'λεπτό / Διαλογισμός.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ «ΜΙΝΩΣ», ΚΡΗΤΗ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Περί πεπρωμένων και αστρολογίας

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Περί Γιόγκα

ΜΑΡΤΙΟΣ

Περί Πρανά και Τσάικρας

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ «ΠΡΟΚΡΙΣ», ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ/ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ/ΜΑΡΤΙΟΣ

Εργασία/συζήτηση επί του βιβλίου της Ε.Π.Μπλαβάτσκι. «Το Κλειδί της Θεοσοφίας»

Παρακαλούμε τους συνδρομητές του περιοδικού ΙΛΙΣΟΣ να μεριμνούν τακτικά για την εξόφληση της ετήσιας συνδρομής τους, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 15ευρώ (δηλαδή 4 τεύχη ετησίως συν ταχυδρομικά έξοδα). Αν διαμένετε στην επαρχία, μπορείτε να επικοινωνείτε με τους κατά τόπους αντιπροσώπους μας.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ»
Βουκουρεστίου 25, α' όροφος,
είναι ανοικτά κάθε ημέρα από
19.30 - 21.30, εκτός Σαββάτου
και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΔΩΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως απο-
στέλλετε με ταχυδρομική
επιταγή προς: Περιοδικό

« **Ι Λ Ι Σ Ο Σ** »

**ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106,71 Αθήνα.**

Επίσης αποστέλλετε με τρα-
πεζική επιταγή μόνο εις:

Θεοσοφική Εταιρεία, Βου-
κουρεσίου 25, 106 71, Αθήνα
ή με κατάθεση στον λογ/σμό
Εμπορικής Τράπεζας:

IBAN GR2201 2033 8000
0000 3473 8734

BIC EMPOGRAA

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος

Κρήτη: Σ. Βασιλάκης

τηλ. 6937005048

Ιωάννινα: Ελευθ. Τζομάκας

Κέρκυρα: Γεώργιος Αγιούς

Κεφαλλονιά: Γ. Διαμαντάτος

τηλ. 6944331000

Λαμία: Γ. Μοντάφης

Τρίκαλα: Στ. Λιγάτσικας

Πάτρα: Σ. Ιγγλέσις

Ρόδος: Αντ. Βεργωτής

Σύρος: Π. Ζαραφονίτης

Χαλκίδα: Δημ. Δημαρέλος

Θράκη: Τρανοπούλου Γεωργία

κιν. 6976 48 84 48

Κύπρος: Αθαν. Παπαδόπουλος

Λάρνακα

Τηλ. 00357-24654511 (Οιζιάς)

Όλα τα ενυπόγραφα κείμενα που δημοσιεύονται στο περιο-
δικό Ιλισός, φέρουν την ευθύνη των συγγραφέων τους για το
περιεχόμενό τους και δεν σχολιάζονται ούτε λογοκρίνονται
από την συντακτική επιτροπή του Ιλισού.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

- Στα Πόδια του Διδασκάλου - **Κρισναμούρτι**5€
Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - **Άννη Μπέζαντ**10€
Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - **N. Sri Ram**8€
Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - **N. Sri Ram**.....8€
Επιλογή Ιλισού - τόμος 1959-65, τόμος 1966-70, τόμος 1983,
τόμος 1991, τόμος 1992, τόμος 1993.....12€

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΤΑ ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ
ΚΛΑΣΙΚΑ ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΓΑ

Η Άλλη Όψη του Θανάτου - **C.W.Leadbeater**

Η Ατραπός του Αποκρουσισμού - **Α. Μπέζαντ, C.W.Leadbeater**

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
στα γραφεία της **Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,**

T.T. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

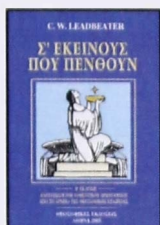
Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλέφωνο.....

Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις

C W. Leadbeater Σ' Εκείνους που Πενθούν

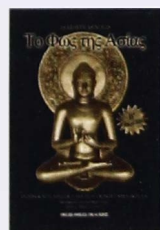

C W. Leadbeater Αόρατοι Βοηθοί

(Πρώτη έκδοση στην Ελληνική γλώσσα)

Ernest Wood Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες

Sir Edwin Arnold Το Φως της Ασίας

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

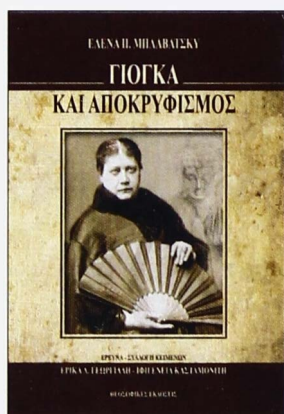
Αόρατοι Βοηθοί.....	16€
Σ' Εκείνους που Πενθούν.....	8€
Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες	16€
Το Φως της Ασίας.....	16€

Κυκλοφόρησε σε πρώτη έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

ΕΛΕΝΑ Π. ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

ΓΙΟΓΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ

(Ανθολογία Εσωτερικής Γνώσης)

Ένα βιβλίο που απευθύνεται προς κάθε σπουδαστή της Αλήθειας. Απαρτίζεται από άρθρα της Έλενας Π. Μπλαβάτσκυ που είχαν δημοσιευθεί στα θεοσοφικά περιοδικά The Path, Lucifer, The Theosophist, καθώς και σε εφημερίδες και άλλα έντυπα της εποχής της. Περιλαμβάνει, επίσης, αποσπάσματα οδηγιών προς τον Εσωτερικό Κύκλο της Θεοσοφικής Εταιρείας, και κειμένων που δημοσιεύτηκαν, μαζί με άλλα, μετά το θάνατό της

ως τμήμα ενός τρίτου τόμου της Μυστικής Δοξασίας.

Κύριο θέμα του βιβλίου είναι η Μαθητεία, οι σχέσεις Αποκρυφισμού και Γιόγκκα, καθώς και πολλά άλλα που διδάσκονται επί της Ατραπού - πάντοτε υπό την καθοδήγηση ενός Μύστη Διδασκάλου της Αγάπης και της Σοφίας - και τα οποία είναι χρήσιμα σε όλους.

(σελ. 440, μέγεθος: 17X24, Α.Τ. 35 €)

(Συνδρομητές ΛΙΣΟΥ & Μέλη της Θ.Ε. 30 €)

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ